

Nyugat-magyarországi Egyetem
Geoinformatikai Kar

A KÖZÖS AGRÁRPOLITIKA, A MEZŐGAZDASÁGI TERMÉKEK EXPORT-VISSZATÉRÍTÉSE

SAKDOLGOZAT

Konzulens:

Dr. Osztovits András
egyetemi docens

Készítette:

Árki Józsefné
Levelező tagozat
Igazgatásszervező
ingatlan-nyilvántartó szak

Székesfehérvár

2014. év

NYILATKOZAT

Alulírott Árki Józsefné (neptun kód: [REDACTED]) jelen nyilatkozat aláírásával kijelentem, hogy a

Közös Agrárpolitika, a mezőgazdasági termékek export-visszatérítése

című

szakdolgozat

(a továbbiakban: dolgozat) **önálló munkám**, a dolgozat készítése során betartottam a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. szabályait, valamint az egyetem által előírt, a dolgozat készítésére vonatkozó szabályokat, különösen a hivatkozások és idézések tekintetében¹.

Kijelentem továbbá, hogy a dolgozat készítése során az önálló munka kitétel tekintetében a konzulenszt illetve a feladatot kiadó oktatót **nem tévesztettem meg**.

Jelen nyilatkozat aláírásával tudomásul veszem, hogy amennyiben bizonyítható, hogy a dolgozatot **nem magam készítettem**, vagy a dolgozattal kapcsolatban szerzői jogsértés ténye merül fel, a Nyugat-Magyarországi Egyetem **megtagadja a dolgozat befogadását és ellenem fegyelmi eljárást indíthat**.

A dolgozat befogadásának megtagadása és a fegyelmi eljárás indítása nem érinti a szerzői jogsértés miatti egyéb (polgári jogi, szabálysértési jogi, büntetőjogi) jogkövetkezményeket.

Székesfehérvár, 2014. május 05.

Árki Józsefné

¹ **1999. évi LXXVI. tv. 34. § (1)** A mű részletét - az átvevő mű jellege és célja által indokolt terjedelemben és az eredetihez híven - a forrás, valamint az ott megjelölt szerző megnevezésével bárki idézheti.

36. § (1) Nyilvánosan tartott előadások és más hasonló művek részletei, valamint politikai beszédek tájékoztatás céljára - a cél által indokolt terjedelemben - szabadon felhasználhatók. Ilyen felhasználás esetén a forrást - a szerző nevével együtt - fel kell tüntetni, hacsak ez lehetetlennek nem bizonyul.

Tartalomjegyzék

Bevezetés	1
1. Közös agrárpolitika bemutatása	3
1.1. A Közös Agrárpolitika általános jellemzői	3
1.2. A Közös Agrárpolitika alapelvei	4
1.3. A Közös Agrárpolitika eszközei	4
2. A közös agrárpolitika története a reformok tükrében.....	6
2.1. A Közös Agrárpolitika kialakulása	6
2.2. Az 1992-es reform	9
2.3. Agenda 2000 reform	10
2.4. A 2003. évi reform	10
2.5. A Közös Agrárpolitika felülvizsgálata.....	11
2.6. További reform lehetőségei	12
3. Export visszatérítési rendszer	14
3.1. Termékek	14
3.2. Visszatérítésre való jogosultság általános feltételei.....	15
3.2.1. Visszatérítésre való jogosultság szállításhoz kapcsolódó feltételei	15
3.2.2. Visszatérítési jogosultság kiviteli engedélyhez/visszatérítési igazoláshoz kapcsolódó feltételei.....	16
3.2.3. Visszatérítésre való jogosultság származáshoz kapcsolódó feltételei	18
3.2.4. Visszatérítésre való jogosultság termék minőségéhez kapcsolódó feltételei ...	18
3.2.5. Visszatérítésre való jogosultság a kivitel/rendeltetési helyre szállítás megvalósulásához kapcsolódó feltételei	18
3.3. Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme (ellenőrzések).....	19
4. Export-visszatérítési rendszerből eredő feladatok végrehajtása.....	21
4.1. Export-visszatérítésben résztvevő szervek és feladataik	21
4.1.1. Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	22
4.1.2. NAV Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatóságainak folyamatba épített ellenőrzésekkel foglalkozó osztályai.....	22
4.1.3. A NAV Központi Hivatalának Rendészeti Főosztálya (Különleges Szolgálat) és a NAV Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatóságainak a tanácsi rendelet V. cím III. fejezete szerinti utólagos ellenőrzéseket végző osztályai és Kiemelt Ügyek és Adózók Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága (a továbbiakban: KAVIG).....	23

5.	Tagállami intézkedések az export-visszatérítési rendszerben végzett folyamatba épített ellenőrzésekkel kapcsolatosan.....	25
5.1.	Nemzeti jogszabályok	25
5.2.	NAV belső intézkedések.....	26
6.	Vámhivatalok feladatai az export-visszatérítési rendszerben történő kivitel esetében	27
6.1.	Kiviteli eljárást végző vámhivatal feladatai.....	27
6.1.1.	Előzetes bejelentés	27
6.2.	Szállítmány fizikai ellenőrzésre/megfelelőségi ellenőrzésre történő kiválasztásának eljárása a bejelentett adatok alapján.....	28
6.3.	EVT-FKR fontosabb jellemzői	30
7.	EVT-FKR alkalmazásával végzett kiválasztási eljárás fontosabb elemei.....	31
7.1.	Fizikai ellenőrzés szempontjából figyelembe veendő vámáru-nyilatkozatok tekintetében	31
7.1.1.	Fizikai ellenőrzés.....	31
7.1.2.	Megfelelőségi ellenőrzés	32
7.2.	Fizikai ellenőrzés szempontjából figyelembe nem veendő vámáru-nyilatkozatok tekintetében	32
7.3.	EVT-FKR által végzett kiválasztási eljárás utáni intézkedések.....	33
7.3.1.	Áruvizsgálati adatlap nyomtatása.....	33
7.3.2.	Ellenőrzési eredmény rögzítése.....	33
7.3.3.	Parancsnoki revízió	34
7.4.	Export-visszatérítési rendszerben a kiválasztási eljárás során hozható döntések végrehajtása.....	34
7.5.	Szállítmány fizikai ellenőrzésre történő kijelölés esetén követendő szabályok	34
7.5.1.	Fizikai ellenőrzés megtartása	35
7.5.2.	Fizikai ellenőrzés végrehajtása.....	37
7.5.3.	Szállítmány mennyiségének ellenőrzése	37
7.5.4.	Szállítmány jellegének ellenőrzése	38
7.5.5.	Szállítmány minőségének ellenőrzése.....	39
7.6.	Vizsgálati jegyzőkönyv készítése	39
7.7.	Fizikai ellenőrzést követő teendők.....	39
7.8.	Fizikai ellenőrzésre ki nem jelölt szállítmányok kivitele esetén követendő szabályok (megfelelőségi ellenőrzés, vámellenőrzés)	40
7.9.	Kiviteli vámhivatal egyes okmányokkal kapcsolatos intézkedései	41

7.9.1. Kiviteli engedély	41
7.9.2. Export-visszatérítési kérelem	41
7.9.3. T5 ellenőrző példány	41
7.10. Kiviteli vámhivatal kapcsolata a kifizető ügynökséggel (MVH).....	42
8. Szállítmány export-visszatérítési rendszerben történő kiléptetése	44
8.1. Ellenőrzési feladatok.....	44
8.2. Kiválasztási eljárás.....	44
8.3. Kockázatelemző lap és annak használati útmutatója	45
8.4. Szállítmány kicserélési ellenőrzésre történő kijelölése.....	46
8.5. Kiléptető vámhivatal T5 ellenőrző példánnyal kapcsolatos intézkedései.....	47
8.5.1. Ellenőrzési kódok	47
8.6. Kiléptető vámhivatal kapcsolata a magyarországi és más tagállami kifizető ügynökségekkel.....	47
ÖSSZEFOGLALÁS	49
Irodalomjegyzék	51
Jogsabályok jegyzéke.....	51
Mellékletek jegyzéke	52

Bevezetés

A Nyugat-magyarországi Egyetem Geoinformatikai Kar (a továbbiakban: egyetem) igazgatásszervező-ingatlannyilvántartás szakán főiskolai hallgatóként folytatom tanulmányaimat. Munkahelyem a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Veszprém Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága (a továbbiakban: igazgatóság), ahol hivatásos szolgálati jogviszonyban dolgozom.

Az Igazgatóságon vám szakterületen ügyintézői beosztásban vagyok, de a tanulmányaim befejezését követően célom, hogy tisztí stáuszba kerülhessek. Munkám során több alkalommal részt vettem a mezőgazdasági termékek export-visszatérítési rendszerében történő kivitelével kapcsolatos feladatok ellátásában, illetve az egyetemen folytatott tanulmányaim esetében pedig a közös agrárpolitika témája két-három tantárgy vonatkozásában is előtérbe került.

A közös agrárpolitika részét képező export-visszatérítési rendszert meghatározó jogszabályok a vámhatóság számára feladatokat előíró rendelkezéseinek gyakorlati alkalmazása, valamint az egyetemen a közös agrárpolitikával kapcsolatosan szerzett elméleti ismeretek együttesen felkeltették ezen területek mélyrehatóbb tanulmányozása iránti érdeklődésemet, amelynek következményeként elhatároztam az így szerzett információk szakdolgozat formájában történő rendszerbe öntését.

Ezen munkám jelentőségét kiemeli, hogy az 1957. március 25-én hat tagállam által aláírt Római Szerződés létrehozta a közös agrárpolitikát, mely – több, mint ötven éven keresztül – napjainkig folyamatos változásokon megy keresztül és jelenleg 28 tagállam mezőgazdasági piaca számára jelent meghatározó közös szabályozási rendszert.

A szakdolgozatomhoz szükséges információkat elsősorban a könyvtárban végzett irodalmazás során, valamint az interneten található szakmai anyagok és az Európai Unió Hivatalos Lapja „L” sorozatának megfelelő számaiban kihirdetett, érintett tanácsi és bizottsági rendeletek vizsgálata által gyűjtöttem össze, felhasználva az export-visszatérítési rendszer területén – a kollégáimmal közösen – szerzett gyakorlati tapasztalatokat is.

A dolgozatomban a teljesség igénye nélkül kívánom bemutatni a változások (reformok) tükrében a közös agrárpolitika fontosabb jellemzőit, a közös agrárpolitika részét képező export-visszatérítési rendszer meghatározóbb elemeit és ez utóbbival kapcsolatosan az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme céljából létrehozott

ellenőrzési módokat, kiemelten a szolgálatteljesítéssel érintett, a szállítmányok kiviteli eljárás alá vonásához kapcsolódó ellenőrzéseket.

Ugyan még csak négy éves szakmai múlttal rendelkezem, de úgy érzem ezen a munkahelyen több tízéves munkaviszony után is adódhatnak „felfedezetlen” területek. Nagy kihívás magam és a kollegáim számára a folyamatos jogszabályváltozások figyelemmel kísérése, hiszen mindennapi feladatvégzésünket jórészt szabályzók alapján látjuk el. Munkám során általánosságban alapeljárásokat végzek, valamint regisztrációs adóval kapcsolatos feladatokat, azonban alkalmanként exporttámogatott termékek kiviteli eljárása is előfordul, bár amint az a dolgozatom tanulmányozása során kiderül egyre kisebb számban. Szakdolgozatom mellékleteiben látható az export-visszatérítések évről-évre történő rohamos csökkenése, és mivel 2013 év az első negyedévében már csak a baromfi hús ágazat egyes termékeire volt export-visszatérítés, ezt követően – ide értve továbbá a 2014 év eddig eltelt időszakát – egyetlen termékre sem ezért ezen időszakra vonatkozóan már nem szerepeltettem adatokat. Ez indokolja, hogy kimutatásaimat többnyire a 2012 évig bezáróan készítettem el.

1. Közös agrárpolitika bemutatása

1.1. A Közös Agrárpolitika általános jellemzői

A közös agrárpolitika (Common Agricultural Policy; a továbbiakban: KAP) az Európai Unió mezőgazdasági versenyképességét javító támogató rendszere.

A Római szerződést 1957-ben írták alá, amelyben már rögzítették a KAP céljait, amelyek a következők:

- a mezőgazdasági termelés és termelékenység növelése műszaki fejlesztéssel, a munkaerő optimális hasznosításával,
- a mezőgazdasági termelésből élők számára méltányos jövedelemszint biztosítása,
- a mezőgazdasági termékek piacainak stabilizálása,
- az élelmiszerellátás biztonságának garantálása,
- annak biztosítása, hogy a fogyasztók reális áron jussanak élelmiszerekhez.²

Az általános célok elérését az alábbiak megvalósításával képzelték el:

- vámok, mennyiségi korlátozások és az ezekkel azonos hatású intézkedések megszüntetése,
- vámunió létesítése és közös kereskedelempolitika folytatása a kívülálló országokkal szemben,
- az áruk és szolgáltatások mellett a tőke és a munkaerő szabad áramlásának biztosítása a Közösségen belül,
- közös mezőgazdasági, közlekedési és versenypolitika kialakítása, jogharmonizáció.³

Tekintettel arra, hogy a közös agrárpolitika kezdetben csak a Római Szerződés I. mellékletében szereplő termékekre vonatkozott, az 1960-as évek második felében kidolgozásra került a feldolgozott élelmiszeripari termékek piacszabályozási rendszere is. (ezen rendszer hatálya alá tartozó termékeket/non Annex I. áruknak nevezik)

² Kengyel: Az Európai Unió közös politikái 249. oldal

³ Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról 26-30. oldal

1.2. A Közös Agrárpolitika alapelvei

A KAP alapelveit a tagországok a mezőgazdaság sajátos jellegének megfelelően dolgozták ki, ezek:

- az *egységes piac elve*: a Közösségen belül a tagországokban a mezőgazdasági termékek egységes piacát kell kialakítani. Az egységes piacon a tagországokban előállított termékek korlátozástól mentesen jelenhetnek meg, vagyis nem terhelik vámok és más kereskedelmi akadályok. A piac egységének megvalósítása érdekében közös árakat és versenyszabályokat, mint pl. a termelést és a piacot szabályozó támogatásokat, a termékek minőségi, állat-és növény-egészségügyi előírásokat egységesíteni kell.
- a *közösségi preferencia* (előny, kedvezmény) *elve*: az egységes piacon a Közösségben termelt termék elhelyezése elsőbbséget élvez a harmadik (külső) országból érkező agrártermékkel szemben. A hazai agrártermékek védelmét a külső (világpiaci) versennyel és a világpiaci árak hullámzásával szemben támogatásokkal és importvédelemmel kell biztosítani.
- a *pénzügyi szolidaritás* (összetartás, közösségvállalás) *elve*: a KAP működtetési költségeinek finanszírozására közös pénzügyi alapot kell megteremteni. a közös pénzügyi alapba a tagországok, a mezőgazdasági termelésük nagyságától és annak a nemzetgazdaságban elfoglalt súlyától függetlenül, egységes érvényű szabályok szerint megállapított pénzügyi hozzájárulást fizetnek. a termelők részére a Közösség egész területén egységes, a közösségi szinten megállapított szabályok szerinti támogatások kerülnek szétosztásra.

1.3. A Közös Agrárpolitika eszközei

Közös Piaci Szervezet (OCM): minden termékre vagy termékcsoporthoz olyan piaci szabályozás vonatkozik, amely irányítja a termelést, elősegíti az árak stabilitását és a folyamatos ellátás biztosítását.

A piaci szabályozásokat kezdetben termékágazatonként hozták létre tanácsi rendeletek formájában, amelyek felsorolásszerűen megtalálhatóak a mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásáról, valamint egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó egyedi rendelkezésekről szóló 1234/2007/EK tanácsi rendelet preambuluma (2) pontja alatt (mint hatályon kívül helyezendő tanácsi rendeletek).

A szabályozás áttekinthetőségének növelése érdekében hozták létre az 1234/2007/EK tanácsi rendeletet, amelynek I. melléklete tartalmazza – az ezen rendelet által hatályon kívül helyezett – tanácsi rendeletek tárgyi hatálya alá tartozó Annex I. termékeket (is).

Pénzügyi alapok: Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA); Európai Mezőgazdasági Garancia Alap (EMGA).

2. A közös agrárpolitika története a reformok tükrében

2.1. A Közös Agrárpolitika kialakulása

Az 1950-es években a Nyugat-Európai országokban a II. világháború után a gazdaságok nem tudták elegendő élelmiszerral ellátni a lakosságot. A paraszti gazdaság alacsony jövedelme a gazdaságok rohamos tönkremeneteléhez vezetett. A Közösséget alapító országok saját agrárgazdaságukat támogatták, azonban ez nem volt kellőképpen hatékony. Az élelmiszerhiány olyan méreteket öltött, hogy szükségessé vált az élelmiszerek tömeges importálása. A gazdasági helyzet javítása érdekében összefogtak az országok és létrehozták az Európai Gazdasági Közösséget, melynek alapját képező dokumentáció preambulumban fogalmazták meg céljukat. Ebben fő feladatként az európai országok szorosabb egységének megteremtését, a lakosság élet- és munkakörülményeinek javítását, a határok megszüntetését, továbbá a hátrányos helyzetű, elmaradott régiók támogatását célozták meg. A közös piac alapját a „négy szabadság” képezte, mely a személyek, a szolgáltatások, az áruk, valamint a tőke szabad mozgásában valósult meg. A közös piac megteremti a tagok közti szabad versenyt, egységes gazdasági térséget hoz létre.

Az agrárgazdaság kérdése ma is folyamatosan jelen van, hiszen 2004. 05.01-jén az Európai Unióhoz történő csatlakozásunkat követően hazánk is részese lett a KAP által nyújtott támogatási rendszernek. Szükségessé vált az EU által meghatározott irány alapján a hazai jogszabályok megalkotásának, az érintett szervek körében a feladat meghatározásoknak, érintve ezzel saját munkahelyemet is.

A közös agrárpolitika (az európai integráció egyik legbonyolultabb területe. Mint az egyik legfontosabb közös politika, jelentős szerepet töltött be a közösségi együttműködés formálásában.⁴

A közös agrárpolitikában több időszakot különböztetünk meg a fontosabb változások alapján:

- 1958 – 1992. Az agrárpolitika alapjának elméleti kidolgozása, az első piaci rendtartások bevezetése
- 1993 – 1999. A MacSharry reform
- 2000 – 2006. Az AGENDA 2000 reform

⁴ Kengyel: Az Európai Unió közös politikái 247. oldal

2007 – 2013. Új agrárreform kiteljesítése, a költségvetésre vonatkozó
változások előkészítése.

Az 1950-es években a Nyugat-Európai országokban a II. világháború után a gazdaságok nem tudták elegendő élelmiszerral ellátni a lakosságot. A paraszti gazdaság alacsony jövedelme a gazdaságok rohamos tönkremeneteléhez vezetett. A Közösséget alapító országok saját agrárgazdaságukat támogatták, azonban ez nem volt kellőképpen hatékony. Az élelmiszerhiány olyan méreteket öltött, hogy szükségessé vált az élelmiszerek tömeges importálása. A gazdasági helyzet javítása érdekében összefogtak az országok és létrehozták az Európai Gazdasági Közösséget, melynek preambulumban fogalmazták meg céljukat. Ebben fő feladatként az európai országok szorosabb egységének megteremtését, a lakosság élet- és munkakörülményeinek javítását, a határok megszüntetését, továbbá a hátrányos helyzetű, elmaradott régiók támogatását célozták meg. A közös piac alapját a „négy szabadság” képezte, mely a személyek, a szolgáltatások, az áruk, valamint a tőke szabad mozgásában valósult meg. A közös piac megteremti a tagok közti szabad versenyt, egységes gazdasági térséget hoz létre.

A közös agrárpolitika kidolgozása során figyelembe kell venni:

- a mezőgazdaság társadalmi szerkezetéből és a mezőgazdasági régiók közötti szerkezeti
- és természeti egyenlőtlenségekből adódó jellegzetességét;
- a megfelelő intézkedések fokozatos kialakításának szükségességét;
- azt a tényt, hogy a mezőgazdaság a gazdaság egészéhez szorosan kapcsolódó ágazat.⁵

A KAP első szakasza az 1970-es évekig tartott. 1963-ban létrehozták az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alapot (EMOGA),⁶ mely az addigi nemzeti agrártámogatási rendszert váltotta fel. 1967-ben megalakították a közös agrárpiacot, amely által eltörölték a vámokat, a mennyiségi korlátozásokat, liberalizálták a tagállamok közötti kereskedelmet. Ekkor építették ki a közös piacrendeket. A közös piac kiterjed a mezőgazdaságra, a mezőgazdasági termékekkel történő kereskedelemre is, mely háromszor négy évig tartó átmeneti szakaszban jött létre. Az egyes szakaszok között a Bizottságnak meg kellett vizsgálni, hogy az előírt kötelezettséget teljesítették-e. Egyhangú döntés hiányában az adott szakasz egy évvel meghosszabbodott. Ez az

⁵ eur-lex.europa.eu/hu/treaties/dat/11957E/word/11957E.doc letöltés ideje: 2013.08.26. 10.30 óra

⁶ Ezt 2007-től az Európai Mezőgazdasági Garancia Alap és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap váltotta fel.

átmeneti szakasz azonban a Szerződés hatálybalépését követő tizenöt évnél hosszabb ideig nem tarthat. Ezen idő alatt a tagállamok fokozatosan dolgozták ki a mezőgazdasági politikát.

A hetvenes évek elejétől több termék előállítását is érintő horizontális szabályozást vezettek be. Megkezdődött az állat- és növény egészségügyi álltavédelmi, élelmiszer minőségi, higiéniai előírások egységesítése. Megfogalmazták a vidékfejlesztési irányelveket, igyekeztek megoldani a kedvezőtlen helyzetben lévő gazdálkodók problémáit. Az agrártámogatást kezdetben az ártámogatás jelentette azáltal, hogy a különböző termékekre közös „küszöbárát” határoztak meg, mely a gazdálkodóknak a közösségen belül a világpiaci áraknál jóval magasabb mezőgazdasági termelői árszínvonalat biztosított.⁷ Ennek köszönhetően olyannyira megszűnt az élelmiszerhiány, hogy a hetvenes évekre már jelentős túltermelés keletkezett. Azok, akik az EU-ból termékeket szállítottak ki támogatásban részesültek, így rövid időn belül a Közösség a legnagyobb exportálóként jelent meg a világpiacon. Más országok számára, ezáltal szinte elérhetetlenné vált az EU piaca, mivel a támogatásnak köszönhetően alacsony árakon jutott be a külső piacokra. Ezt a Világkereskedelmi Szervezet (WTO) tisztességtelen magatartásnak minősítette. Az EU ennek hatására, valamint saját érdekében folyamatosan csökkentette a vámokat és az export-visszatérítés, így elindult a piac liberalizálásának irányába. A garantált intervenciós árak általi túltermelés során számos problémák jelentkeztek, ugyanis a felvásárolt élelmiszerek, azon belül is a romlandó élelmiszerek – tejvak és vajhegyek – halmozódtak fel. A raktárak és hűtőházak megteltek marhahússal, tejpórral, cukorral, mázsaszám állt az eladhatatlan gabona. A költségvetésbe befolyó pénz nagy részét raktározásra, a romlott élelmiszerek megsemmisítésére és exporttámogatásra fordították. A KAP jelentős átalakítására a nyolcvanas évek elején került sor. Befagyasztották az intézményes árakat, elsődleges célként fogalmazódott meg a kereslet és a kínálat között mutatkozó eltérés megszüntetése. Mivel a kiadások és a túltermelés csökkentése érdekében tett intézkedések nem voltak célra vezetőek, ezért 1988-ban az Európai Tanács megtette a szükséges lépéseket, melynek keretében korlátozta az agrárkiadásokat és a költségvetési stabilizáló eszközöket kiterjesztette szinte valamennyi ágazatra.

⁷ Lefölözés: Mivel a nagykereskedelmi árak a világpiaci áraknál magasabban voltak meghatározva, ezért az importőrnek a közösségi kasszába be kellett fizetnie az importár és a küszöbár közötti különbséget.

2.2. Az 1992-es reform

Az 1992-es McSharry reform átformálta a KAP szabályozó rendszerét, melynek célja az eddig összefonódott ár és a jövedelempolitika szétválasztása (decoupling) volt. Első lépésként a növényekre, a marha- és juhhússra, majd a zöldség és gyümölcsfélék felvásárlási árára vonatkozóan csökkentették az intervenciók árakat, ennek hatására a gazdákat kevésbé ösztönözték a termelésre. Ezzel egyidejűleg a gazdák megélhetésének biztosítására jövedelempótló támogatást (direct payments) vezettek be, melynek mértéke a területtől és az állatlétszámtól függően változott. A kompenzációs kifizetések a gabonaszektor esetében a gazdákat arra kötelezték, hogy földjeik egy részét vonják ki a termelésből, azaz meghatározott százalékan ugaroltassanak. Ez meghozta a várt eredményt, hiszen három év alatt a raktárakban felhalmozott gabona mennyisége 30 millió tonnáról 3 millió tonnára csökkent. Támogatták a gazdák korengedményes nyugdíjazását is. A reform összességében sikeres volt, melyet bizonyít, hogy az egyes termékek piaci kiegyensúlyozottá váltak, a felhalmozott készletek jelentősen csökkentek, a gazdák jövedelme növekedett.⁸

A reform során kialakult konstrukció változatlanul azonban nem maradhatott fenn. Ez a forma csak átmenetileg tartható fenn, a rendszer jövőjét tekintve bizonytalan. Ezen intézkedések nem lezárt, részleteiben kidolgozott reform-modell megvalósítását képezték sokkal inkább valaminek a kezdetét jelentették.⁹ A piaci egyensúlyt nem sikerült megteremteni, amit a keleti bővítés, valamint az 1994-ben aláírt GATT (Általános Vámtarifa és Kereskedelmi Egyezmény) megállapodás ezt még inkább megnehezítette. Az egyezmény valamennyi mezőgazdasági termékre vonatkozott, mely alapján az Uniónak hat év alatt jelentős mértékben csökkentenie kellett az agrártámogatásokat, illetve az exportjának támogatását. A tíz ország bővítése során jelentősen megnövelte a Közösség mezőgazdasági területét, illetve a mezőgazdaságban foglalkoztatottak számát. Az 1992. évi reformot követően a KAP támogatások szerkezete megváltozott: a reform előtti ártámogatások helyett a közvetlen támogatások aránya lett a meghatározó. Néhány év alatt ez az összes KAP támogatás mintegy 70 %-ára emelkedett, melyek döntő részt a mezőgazdasági földterület alapján nyújtottak.¹⁰

⁸ <http://mg-gepesz.nyf.hu/min/mgmodul/1.htm>: letöltés ideje: 2013.08.27.10.20 óra

⁹ Halmai: Az Európai Unió agrárrendszere 109. oldal

¹⁰ Kengyel: Az Európai Unió közös politikái: 257. oldal

2.3. Agenda 2000 reform¹¹

Az előző reform további kiterjesztését célozta meg, valamint a KAP második pillérét jelentő vidékfejlesztés vált az elsőrendű feladatává. A célkitűzések között szerepelt az élelmiszerbiztonság- és környezetvédelem, a piacorientáltság és a versenyképesség fokozása, a mezőgazdasági jövedelmek stabilizálása, a családi alapokon nyugvó európai mezőgazdasági modell fenntartása, a bővítésre történő felkészülés. Csökkenteni kellett a termelés intenzitását, továbbá a marhahús, a gabona és a tejtermékek ártámogatását. A támogatások elosztásába a tagországok mindinkább beleszólhattak. A reform elfogadásakor meghatározták, hogy azt félidőben felül kell vizsgálni, mely alapján megállapították, hogy a bevezetett intézkedések milyen hatással voltak az agárpiacra, melyek azok a területek ahol további módosításokat kell eszközölni.¹² A reform azonban nem hozta meg a várt eredményeket, a támogatásokat nem sikerült az előirányzott mértékben csökkenteni és a további tagok felvételével sem számoltak kellőképpen, mivel a tervezett hat ország helyett tíz ország csatlakozott a Közösséghez. 2002 évben egy francia-német megegyezés értelmében a KAP költségvetését 2006-ig befagyasztják, melyet 2007 évtől csupán legfeljebb évi egy százalékkal emeli. Ez a döntés egy újabb reformot hozott létre, hiszen a növekvő számú tagországok között ugyanannyi keret áll rendelkezésre. Fő célkitűzésekként jelentek meg a piacorientált, fenntartható mezőgazdaság kialakításának elősegítése, fokozatosan áttérve a termékek támogatásáról a termeléstől független közvetlen támogatásra, a vidékfejlesztés elősegítése a pénzeszközök átcsoportosításával (moduláció), az élelmiszer-biztonság, és minőség, a környezetvédelmi, állategészségügyi és állatjóléti szempontok előtérbe helyezése, a megingott fogyasztói bizalom visszaszerzése, az agárköltségvetés stabilizációja.¹³

2.4. A 2003. évi reform

Legfőbb célkitűzése a termelés és a támogatás szétválasztása volt, a tagországok azonban lehetőséget kaptak, hogy még két évig a régi rendszer szerint fizessék ki a támogatásokat. Az újonnan csatlakozott tagok azonban egy egységes területalapú támogatást (Single Area Payment Scheme: SAPS) választhattak, melyet a földterület

¹¹ Az Európai Bizottság 1997. július 16-án adta ki az Agenda 2000 elnevezésű programcsomagot, melyben javaslatot tett a 2000-2006-os időszak költségvetési irányzataira, ennek keretében az EU egyes szakpolitikáinak reformjára, valamint az EU bővítésére

¹² Halmai: Az Európai Unió Közös Agrárpolitikája Fogalomtár 34. oldal

¹³ <http://www.ubbcluj.ro/books-online/economie/Vincze%20EUROPA%20GAZDASAGTANA.pdf>
letöltés ideje: 2013.08.28. 14.33 óra

nagysága alapján számoltak ki. Ezen támogatásokat azonban környezetvédelmi, élelmiszerbiztonsági és állatjóléti követelmények teljesítéséhez kötötte. (keresztmegfelelés). Ezáltal a gazdálkodók számára jövedelmük stabilitása mellett, a versenyképesség és piacorientáltság fokozását jelölte meg célul. A nagyobb termelőknek kifizetett támogatások csökkentek, így a környezetvédelemre és a minőségi állattartásra több fedezet maradt. A tagállamok több fontos dologban is saját hatáskörben dönthettek, ezzel az Unió elismerte, hogy minél nagyobb lesz az EU, annál nagyobbban lesznek a tagországok közötti eltérések, csökken az egységes kezelés lehetősége.

A 2003. évi reformdöntéseket követően a KAP továbbra is súlyos kihívásokkal áll szemben. A következő középtávú reform 2004-2013 időszakában a KAP minden eddiginél szűkösebb költségvetési lehetőségekkel rendelkezik. Ezzel együtt felerősödik a szerkezeti átalakulás kényszere a tagországok mezőgazdaságában. Vidékfejlesztésre csak korlátozott mértékben nyílik lehetőség, ugyanakkor az egyes részpiacokon továbbra is feleslegek képződnek. Kihívást jelent a bővítés következtében 2004. évben tíz ország agrárgazdaságának adaptációja is, illetve a 2007 évben további két keleti ország csatlakozása, majd később Horvátország. A KAP a Doha forduló lezárása után folyamatosan szembesül a tovább szigorodó kötelezettségvállalásokkal. A kereskedelmet torzító beavatkozások leépítéséhez a WTO szabályozás szerint újabb tárgyalások válnak szükségessé.¹⁴

2.5. A Közös Agrárpolitika felülvizsgálata

2008. évben esedékessé vált a KAP 2003-as reformjának felülvizsgálata. A tagországok felső korlátokat szabnának a direkt támogatásoknak. A felülvizsgálat célja a közvetlen kifizetések átalakítása, a különféle támogatási módszer közti különbségek csökkentése, az egyes termékekhez kötődő támogatások körének szűkítése, a kölcsönös elkötelezettség feltételrendszerének egyszerűsítése. Javaslatot tettek a támogatásra jogosult birtokméret alsó határának emelésére, valamint gazdaságonként egy minimális támogatási összeg bevezetésére, korlátoznák a gazdaságok által elérhető támogatási összeg felső határát. Másik javaslat szerint a támogatás felső határát nem maximalizálnák, hanem bizonyos összeghatárok fölött sávosan csökkentenék.

¹⁴ Halmai Péter: A reform ökonómiája 261. oldal

2.6. További reform lehetőségei

A KAP átalakításának lehetséges változatai:

Kiigazítások, mely szerint a KAP meghatározó elemei adottak, a rendszerben azonban kiigazítások szükségesek. A radikális reform kulcsfontosságú tényezője a következetes és teljes szétválasztás, amely szerkezeti szempontból elválasztja a közvetlen támogatásokat a termeléstől. A mennyiségi korlátozások, mint pl. a területpihentetési kötelezettség is teljes egészében megszűnne. Az alapvető szabályok az EU-ban azonosak lennének. A kötelező feltételelesség köre a reális lehetőségekkel együtt bővíthetne.¹⁵

Fontosabb elemei:

- a közvetlen kifizetések függetlenítése a termeléstől
- a területpihentetési követelmények megszüntetése
- a tejkvóták növelése, 2005-ig történő megszüntetése
- a speciális problémákkal küzdő ágazatok számára a tagállamon belüli átcsoportosítás engedélyezése a környezetvédelem, az élelmiszerek minőségének és forgalmazásának javítása érdekében
- az egységes területalapú támogatási rendszer alkalmazási lehetőségeinek meghosszabbítása 2013-ig
- a fiatal gazdák részére a beruházási támogatások növelése
- az energianövények támogatásának megszüntetése.

A 2014-től kezdődő pénzügyi keret időszakára vonatkozó reformok kidolgozására a Bizottság 2010. novemberében általános vitát kezdeményezett. A vita eredménye okán a KAP-nak három alapvető célkitűzésnek kell megfelelnie:

- a fenntartható élelmiszertermelés követelményének (elegendő, biztonságos mennyiség),
- a fenntartható gazdálkodás és az éghajlatváltozás elleni küzdelem követelményének,
- a vidéki térségek sokszínűsége megőrzésének követelménye.

A koncepció lényeges eleme, hogy továbbra is helyet kell adni a közvetlen támogatásoknak, mely elengedhetetlen a mezőgazdasági tevékenység fenntartásához, azonban a feltételeit felül kell vizsgálni.

Mint már láthattuk a Közös Agrárpolitika több, mint ötven éve folyamatosan fejlődik és ez évben egy újabb szakasza zárul le. 2014. január 01-től kezdődik egy hétéves

¹⁵ Kengyel: Az Európai Unió közös politikái 269. oldal

költségvetési periódus az Európai Unióban, amely többek között a mezőgazdaságot is érinti.

Amint azt rövid bemutatásom útján láthatjuk a közös agrárpolitika nagyon sok változáson ment át az évtizedek folyamán mindkét pillér vonatkozásában. Ugyan a második pillérre nem tértem ki dolgozatom során, hiszen a vidékfejlesztés története újabb dolgozatot érdemelne, illetve szorosan nem kötődik a választott témámhoz.

3. Export visszatérítési rendszer

3.1. Termékek

Az Annex I. termékek és a non Annex I. áruk piaci szabályozásának részét képezi az export-visszatérítési rendszer létrehozása.

Az 1234/2007/EK tanácsi rendelet 162. cikk (1) bekezdésének felvezető mondata alapján a világpiaci árfolyamok vagy az ilyen árukra vonatkozó árak és az uniós árak közötti különbséget export-visszatérítés révén ki lehet egyenlíteni. Az export-visszatérítésben részesíthető termékeket/árakat több egymásra épülő uniós rendelet határozza meg. Az 1234/2007/EK tanácsi rendelet 162. cikk (1) bekezdés a) és b) pontja tartalmazza az export-visszatérítésben részesíthető ágazatokat és áruk körét. A kapcsolódó jogszabályok alapján ezen tárgyi hatályon belül potenciálisan export-visszatérítésben részesíthetők:

- a) a mezőgazdasági termékek export-visszatérítési nómenklatúrájának létrehozásáról szóló 3846/87/EGK bizottsági rendelet – adott naptári év vonatkozásában módosított – I. mellékletében szereplő termékek (Annex I. termékek). Ezen jogszabály I. mellékletének módosított állapotát minden év december hónapjában hirdetik ki a következő naptári év vonatkozásában. Ennek megfelelően a 2014. évben export-visszatérítésben részesíthető Annex I. termékeket a 3846/87/EGK bizottsági rendelet által a mezőgazdasági termékekre vonatkozóan bevezetett export-visszatérítési nómenklatúrának a 2014. évre történő közzétételéről szóló 1422/2013/EU bizottsági rendelete tartalmazza. (a továbbiakban: 1422/2013/EU bizottsági rendelet). Ezen rendelet a következő termékkörök számára biztosít potenciálisan export-visszatérítési lehetőséget:

• Gabona és búza- vagy rozsliszt, durva őrlemény vagy dara	• Baromfihús
• Rizs és törmelékrizs	• Tojás
• Gabona feldolgozásával készült termékek	• Tej és tejtermékek
• Gabona alapú takarmánykeverékek	• Fehér és nyerscukor további feldolgozás nélkül
• Marha- és borjú hús	• Szirupok és más cukortermékek
	• Sertéshús

- b) az 1216/2009/EK tanácsi rendeletnek a Szerződés I. mellékletében nem szereplő áruk formájában exportált egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó export-visszatérítési rendszer és az ilyen visszatérítések összegének megállapítására szolgáló szempontok tekintetében történő végrehajtásáról szóló 578/2010/EU bizottsági rendelete tárgyi hatálya alá tartozó non Annex I. áruk.

3.2. Visszatérítésre való jogosultság általános feltételei

Az export-visszatérítésre való jogosultság feltételeit meghatározó rendelkezéseket a 612/2009/EK bizottsági rendelet az Annex I. termékek és a non Annex I. áruk vonatkozásában egyaránt tartalmazza, ideértve a mezőgazdasági termékekre vonatkozó behozatali és kiviteli engedélyek és előzetes rögzítési igazolások rendszerének alkalmazására kialakított részletes közös szabályok megállapításáról szóló 376/2008/EK bizottsági rendelet (a továbbiakban: 376/2008/EK bizottsági rendelet) egyes cikkeire történő hivatkozásokat is. Az 578/2010/EU bizottsági rendelet felsorolja azokat az eseteket, melyeknél a 376/2008/EK bizottsági rendelet előírásai a Non-Annex I. árukra nem vonatkoznak. Ezek a Non-Annex I. termékekre érvényes fontosabb eltérések az alábbiakban a *Visszatérítési jogosultság kiviteli engedélyhez kapcsolódó feltételei* alcím alatt jelzésre kerülnek.

3.2.1. Visszatérítésre való jogosultság szállításhoz kapcsolódó feltételei

A visszatérítésre való jogosultság akkor keletkezik, amikor a kiviteli eljárás alá vont termékek/árúk elhagyták a Közösség vámterületét amennyiben minden harmadik országra egységes visszatérítési ráta vonatkozik.

Ha a visszatérítési ráta a rendeltetési helytől függően eltér, a visszatérítésre való jogosultság további feltétele, hogy az áruk/termékek a Közösség vámterületének elhagyását követően, igazolt módon a rendeltetési harmadik országba érkezzen.¹⁶

Egyes esetekben az Európai Unión belüli termék is részesülhet visszatérítésben, amennyiben a szállítmányt a Közösségből történő kivitelnek minősülő rendeltetési helyre szállítják. Ennek alapján a harmadik országba irányuló kivitelnek tekintendők az alábbi Közösségen belüli szállítások:

¹⁶ 612/2008/EK bizottsági rendelet 33. cikk (1) bekezdés a)-tól c) pontjai

- a) élelmezés céljából tengerjáró hajók és a nemzetközi légi járatok számára (ideértve a Közösségen belüli járatokat is);
- b) a Közösségben székhellyel rendelkező nemzetközi szervezetek, továbbá valamely tagállam területén állomásozó, de nem annak irányítása alatt álló fegyveres erők.

Az export-visszatérítési rendszerben van lehetőség arra, hogy a visszafizetés kifizetése kiviteli eljárást követően megtörténhessen

- a) a harmadik országba irányuló szállításnál a Közösség elhagyása előtt, amennyiben az exportőr a visszatérítés összegének 10%-kal növelt mértékű biztosítékot nyújt.¹⁷ Az előzetes kifizetés nem teljesíthető, ha a kifizetendő összeg nem haladja meg a 2000 eurót.
- b) az élelmiszerellátó raktár igénybevételénél, amennyiben a szállítmány kiviteli eljárás alá vonását követő 30 napon belül ilyen vámfelügyelet alatt álló helységbe kerül elhelyezésre abból a célból, hogy a Közösségen belül az alábbiak élelmiszerellátását biztosítják:
 - tengerjáró hajók;
 - nemzetközi légi járatok, ideértve a Közösségen belüli járatokat is;
 - fűró- vagy kitermelő tornyok.

Az előzőeken túl az export-visszatérítési rendszerben a szállításnak vannak különleges esetei is. Ezek a fedélzeti ellátmány szállítása

- a) a fűró vagy kitermelő tornyokra, valamint
- b) nyílt tengeren az egy tagállam zászlaja alatt hajózó hadihajókra és kisegítő hajókra vonatkoznak.

Ebben az esetben a fedélzeti ellátmány olyan terméket jelent, amelynek elfogyasztására kizárólag a fedélzeten kerül sor.

3.2.2. Visszatérítési jogosultság kiviteli engedélyhez/visszatérítési igazoláshoz kapcsolódó feltételei

Az export-visszatérítésre való jogosultság feltétele a visszatérítést előzetesen rögzítő kiviteli engedély bemutatása kivéve a non Annex I. áruk esetében.

¹⁷ 612/2009/EK bizottsági rendelet 31. cikk

Vannak olyan esetek, amikor a visszatérítés elnyeréséhez nem szükséges kiviteli engedély:

- a) amennyiben a kiviteli nyilatkozatonként exportált mennyiségek a Bizottság a mezőgazdasági termékekre vonatkozó behozatali és kiviteli engedélyek és előzetes rögzítési igazolások rendszerének alkalmazására kialakított részletes közös szabályok megállapításáról szóló 376/2008/EK bizottsági rendelet II. mellékletében megállapított mennyiségeknél kisebbek vagy azokkal megegyeznek;
- b) az olyan rendszeres exportáláskor, amikor a kiszállításra kerülő mennyiség nem haladja meg 5000 kg-t, a termékkód/KN kód alá tartozó más termékek esetében pedig az 500 kg-t, és a tagállam engedélyezi, hogy a visszatérítés kifizetésénél a hónap utolsó napján érvényes ráta kerüljön alkalmazásra;¹⁸
- c) Közösségen belüli élelmezési célú szállítás tengerjáró hajókra, nemzetközi légi járatokra (ideértve a Közösségen belüli járatokat is) élelmezés céljából;¹⁹
- d) a Közösségben székhellyel rendelkező nemzetközi szervezeteknek történő szállítások;²⁰
- e) valamely tagállam területén állomásozó, de nem annak irányítása alatt álló fegyveres erők részére történő szállítások;²¹
- f) élelmiszerraktár igénybevételével történő szállítások tengerjáró hajókra, nemzetközi légi járatokra (ideértve a Közösségen belüli járatokat is), valamint a fűrő- vagy kitermelő tornyokra élelmezés céljából;²²
- g) fedélzeti ellátmány szállításának különleges esetei.²³

A Non Annex I. áruk esetében az 578/2010/EU bizottsági rendelet – ami kiviteli engedéllyel analóg okmány – a visszatérítési bizonyítvány kifejezést használja. Ezen áruk rendszerében szintén főszabály, hogy a visszatérítésre való jogosultság feltétele a visszatérítési igazolás megléte. Tekintettel arra, hogy a 376/2008/EK bizottsági rendelet egyes rendelkezései nem vonatkoznak erre az okmányra egyes jellemzőiben eltér a kiviteli engedély egyes tulajdonságaitól. /578/2010/EU bizottsági rendelet 22. cikk (1)-(4) bekezdései tartalmazzák./ Ilyen fontos eltérés, hogy a visszatérítési bizonyítványt

¹⁸ 612/2009/EK bizottsági rendelet 6. cikk

¹⁹ 612/2009/EK bizottsági rendelet 33. cikk

²⁰ 612/2009/EK bizottsági rendelet 33. cikk

²¹ 612/2009/EK bizottsági rendelet 33. cikk

²² 612/2009/EK bizottsági rendelet 37. cikk

²³ 612/2009/EK bizottsági rendelet 41. cikk

euróban kifejezett keretmennyiségre adják és a visszatérítés kifizetésének engedélyezése során kerül sor az euro keret kimerülésének ellenőrzésére.

A non Annex I. áruknál a következő esetekben nem kell kiállítani visszatérítési igazolás:

- a) amikor a költségvetési évben az exportőr által benyújtott kérelmek összesen legfeljebb 100 000 euro összeg kifizetésére jogosíthatnak;²⁴
- b) élelmezés céljából tengerjáró hajók és a nemzetközi légi járatok számára (ideértve a Közösségen belüli járatokat is);
- c) a Közösségben székhellyel rendelkező nemzetközi szervezetek, továbbá valamely tagállam területén állomásozó, de nem annak irányítása alatt álló fegyveres erők;
- d) élelmiszerraktár igénybevételével történő szállítások tengerjáró hajókra, nemzetközi légi járatokra (ideértve a Közösségen belüli járatokat is), valamint a fűró- vagy kitermelő tornyokra élelmezés céljából;
- e) fedélzeti ellátmány szállításának különleges esetei.

3.2.3. Visszatérítésre való jogosultság származáshoz kapcsolódó feltételei

Az export-visszatérítés feltétele, hogy a termék közösségi származású és szabad forgalomban levő állapotban legyen. A termék akkor tekinthető közösségi származásúnak, ha azokat teljes mértékben a Közösségben állítják elő, vagy ha az utolsó lényeges feldolgozásukon vagy megmunkálásukon a Közösségben estek át a Közösségi Vámkodekx létrehozásáról szóló 2913/92/EGK tanácsi rendelet 23-24. cikke alapján.²⁵

3.2.4. Visszatérítésre való jogosultság termék minőségéhez kapcsolódó feltételei

Amennyiben a termék nem felel meg a kereskedelmi forgalmazáshoz szükséges élelmiszer minőségi előírásoknak, akkor a szállítmány nem jogosult visszatérítésre.

3.2.5. Visszatérítésre való jogosultság a kivitel/rendeltetési helyreállítás megvalósulásához kapcsolódó feltételei

Ha az export-visszatérítési rendszerben kiviteli eljárás alá vont szállítmány egy másik tagállam területén áthaladva lép a harmadik ország területére, akkor a Közösség

²⁴ költségvetési év: az egyik év október 16-tól a következő év október 15-ig tartó időszak” 578/2010/EU bizottsági rendelet 2. cikk (1) bekezdés b) pontja

²⁵ A cukor ágazat egyes termékei esetében megengedett feltétel, hogy a termék csak szabad forgalomban legyen

vámterületének elhagyását a megfelelően záradékolt T5 ellenőrző példány felhasználásával kell igazolni.²⁶ Amennyiben a szállítmány export-visszatérítési rendszerben történő kiviteli eljárás alá vonása és a harmadik országba történő kiléptetése Magyarországon történik, akkor a kiléptetés tényének igazolása a mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termékek exportjával összefüggő intézkedésekről szóló 150/2010. (V. 6.) Kormányrendelet 15. § alapján szintén T5 ellenőrző példány felhasználásával történik.

3.3. Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme (ellenőrzések)

Tekintettel arra, hogy az export-visszatérítések kifizetése az Európai Unió költségvetési forrásából, az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból történik, az export-visszatérítési rendszer fontos elemét képezi Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelmét szolgáló rendelkezések. Ezzel összhangban az 1234/2007/EK bizottsági rendelet 170. cikk (4) bekezdése alapján az Európai Bizottság elfogad olyan szabályozást, amely magában foglalja a szállítmány fizikai ellenőrzését és a kapcsolódó okmányok adminisztratív vizsgálatát annak biztosítása érdekében, hogy a visszatérítés kifizetésére a vonatkozó jogszabályi feltételek fennállása esetén kerülhessen sor.²⁷ Ezen rendelkezés megvalósítását biztosítja a visszatérítésben vagy egyéb támogatásban részesülő mezőgazdasági termékek kivitelének fizikai vizsgálatokkal történő ellenőrzéséről szóló 1276/2008/EK bizottsági rendelet (a továbbiakban: 1276/2008/EK bizottsági rendelet) megalkotása.

Ezen rendelet által bevezetett ellenőrzések és azok fontosabb jellemzői a következők:

Fizikai ellenőrzés: A kiviteli vámáru-nyilatkozat és mellékleteinek adatai alapján a szállítmány fizikai ellenőrzése mennyiség, jelleg és minőség tekintetében.²⁸

Kicserélési ellenőrzés: A kiviteli eljáráskor keletkezett okmányok adatai alapján a kiléptetéskor a szállítmány szemrevételezéssel történő ellenőrzése azon célból, hogy az megegyezik-e a kiviteli eljárás alá vont szállítmánnyal (történt-e kicserélés).²⁹

Különös kicserélési ellenőrzés: A kiléptetést végző vámhivatal számára kötelezően elvégzendő ellenőrzési mód minden olyan esetben, amikor visszaélésre utaló gyanú merül fel (pl. vámzár sérült), amelyet a vámhivatal döntése alapján szemrevételezéssel vagy pedig az 1276/2008/EK bizottsági rendelet szerinti fizikai ellenőrzéssel kell teljesíteni.³⁰

²⁶ 612/2009/EK bizottsági rendelet 8. cikk

²⁷ „jogosultságot biztosító műveleteket ténylegesen és a megfelelő módon végrehajtották-e”

²⁸ 1276/2008/EK bizottsági rendelet 2. cikk f) pont

²⁹ 1276/2008/EK bizottsági rendelet 2. cikk g) pont

³⁰ 1276/2008/EK bizottsági rendelet 2. cikk h) pont

Vámzár ellenőrzés: A kiléptetést végző vámhivatalnál a vámzár sértetlenségének ellenőrzését jelenti.³¹

Az 1234/2007/EK tanácsi rendelet 170. cikk (4) bekezdésének biztosítása érdekében egy további ellenőrzési mód került bevezetésre. A mezőgazdasági termékek után járó export-visszatérítési rendszer alkalmazása közös részletes szabályainak megállapításáról szóló 612/2009/EK bizottsági rendelet (8) bekezdés második szakasza megfeleléségi ellenőrzést ír elő, amely a szállítmány szemrevételezéssel történő ellenőrzését jelenti.

³¹ 1276/2008/EK bizottsági rendelet 7. cikk

4. Export-visszatérítési rendszerből eredő feladatok végrehajtása

Az export-visszatérítési rendszerből eredő feladatok végrehajtásában több szerv/szervezeti egység vesz részt szoros munkamegosztásban állva egymással.

Az export-visszatérítési rendszer működtetésében résztvevő szerveket/szervezeti egységeket és azok fontosabb feladatait összefoglaló jelleggel tartalmazza az alábbi alfejezet táblázata.

4.1. Export-visszatérítésben résztvevő szervek és feladataik³²

- Kiviteli engedély kiállítása a visszatérítés előzetes rögzítésével - Kiviteli eljáraskor keletkezett okmányok fogadása a kiviteli vámhivaltól - kiléptető vámhivatal által küldött T5 ellenőrző példány fogadása - kifizetés engedélyezése előtt a kivitel jogszerűségének felülvizsgálata - visszatérítés kifizetése - kiviteli engedélyhez kiállításához nyújtott biztosíték felszabadítása	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal
- az exportőr előzetes bejelentésének fogadása - fizikai ellenőrzés, illetve a megfelelőségi ellenőrzés végzése, a kockázatelemzésen alapuló kiválasztás keretében hozott döntés alapján - kiviteli eljárás elvégzése - kiviteli eljáraskor keletkezett okmányok MVH részére történő megküldése	NAV megyei vám- és pénzügyőri igazgatóságainak folyamatba épített ellenőrzésekkel foglalkozó osztályai

³² Az uniós jogszabályok valamennyi tagállam vámhatósága részére határoznak meg feladatot az export visszatérítés területén, ezért alapvetően a Közösség Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/1992. EKG tanácsi rendelet szerint a „vámhivatal” kifejezést használok a szakdolgozatomban, azonban a nemzeti jogszabályokban foglaltaknak megfelelően a jelen táblázatban és a kapcsolódó szövegben a vám-és pénzügyőrség szavakat kell használnom.

- kiléptető vámhivatal által végzett ellenőrzések (kicserélési ellenőrzés, különös kicserélési ellenőrzés, vámzár ellenőrzés) a kockázatelemzésen alapuló kiválasztás keretében hozott döntés alapján - szállítmány kiléptetése - T5 ellenőrző példány és egyes esetekben más okmány megküldése az MVH részére	NAV megyei vám- és pénzügyőri igazgatóságainak folyamatba épített ellenőrzésekkel foglalkozó osztályai
- Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból fizetett export-visszatérítések utólagos ellenőrzése	NAV KH Rendészeti Főosztálya (Különleges Szolgálat) és a NAV megyei vám- és pénzügyőri igazgatóságainak az Európai Parlament és a Tanács 1306/2013/EU 33 rendelete V. cím III. fejezete szerinti utólagos ellenőrzéseket végző osztályai és a KAVIG

4.1.1. Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

Az export-visszatérítési rendszer működtetése érdekében valamennyi tagállamnak minimum egy kifizető ügynökséget létre kell hoznia az export-visszatérítés kifizetésével kapcsolatos feladatok ellátása céljából. Magyarországon erre a feladatra a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalról szóló 256/2007. (X. 4.) Korm. rendelet alapján a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (a továbbiakban: MVH) került kijelölésre.

4.1.2. NAV Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatóságainak folyamatba épített ellenőrzésekkel foglalkozó osztályai

A NAV alsó fokú vámszerveinek export-visszatérítési rendszerrel kapcsolatos feladatait a jelen szakdolgozat 6. fejezete tartalmazza.

³³ A közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról és a 352/78/EGK, a 165/94/EK, a 2799/98/EK, a 814/2000/EK, az 1290/2005/EK és a 485/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló Európai Parlament és a Tanács 1306/2013/EU rendelete (a továbbiakban tanácsi rendelet).

4.1.3. A NAV Központi Hivatalának Rendészeti Főosztálya (Különleges Szolgálat) és a NAV Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatóságainak a tanácsi rendelet V. cím III. fejezete szerinti utólagos ellenőrzéseket végző osztályai és Kiemelt Ügyek és Adózók Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága (a továbbiakban: KAVIG)

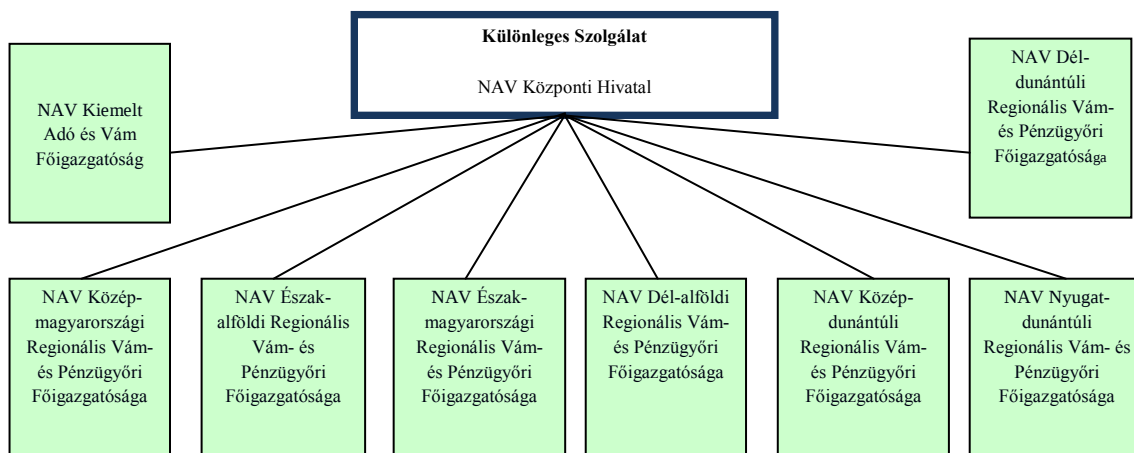
Magyarország Európai Unióhoz történő csatlakozásakor hatályban levő, az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap (a továbbiakban: EMOGA) Garanciarészlegének finanszírozási rendszerébe tartozó ügyletek tagállamok által végzett vizsgálatáról és a 77/435/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 4045/89/EGK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 4045/89/EGK tanácsi rendelet) a tagállamok számára előírta az EMOGA Garanciarészlegének finanszírozási rendszeréhez közvetve vagy közvetlenül kapcsolódó kifizetések jogosultjainál, illetve kötelezettjeinél a kereskedelmi okmányok vizsgálatát annak megállapítása érdekében, hogy a finanszírozási rendszerhez tartozó ügyletek ténylegesen megvalósultak-e, illetve azok végrehajtása szabályszerű volt-e.

Magyarországon a 2004. május 1-jei uniós csatlakozástól kezdődően az ilyen ellenőrzési feladatok ellátására a Vám- és Pénzügyőrség (a továbbiakban: VP) került kijelölésre. Az uniós csatlakozástól eltelt időszakban a 4045/89/EGK tanácsi rendeletet hatályon kívül helyezte az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap finanszírozási rendszerébe tartozó ügyletek tagállamok által végzett vizsgálatáról szóló tanácsi rendelet V. cím III. fejezete. Az uniós EMOGA költségvetési forrás kettévált: Európai Mezőgazdasági Garancia Alap (a továbbiakban: EMGA) és Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap, továbbá 2011. január 1-jével az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal, valamint a VP összevonásával létrejött a Nemzeti Adó- és Vámhivatal. Ezen változásokkal összhangban Magyarországon jelenleg a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény 13. § (5) bekezdés f) pontja alapján a NAV látja el az EMGA-ból finanszírozott kifizetésekhez kapcsolódó utólagos ellenőrzéseket, vámigazgatási jogkörében. A NAV szervezetéről és egyes szervek kijelöléséről szóló 273/2010. (XII. 9.) Kormányrendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 12. § d) pontja alapján a NAV Központi Hivatala (a továbbiakban: NAV KH) végzi el a tanácsi rendelet V. cím III. fejezete által meghatározott feladatokat, a szervezeti struktúrában a NAV KH Rendészeti Főosztályán működő Különleges Szolgálat.

A Különleges Szolgálat fontosabb tevékenységei közé tartozik a kockázatelemzés, az ellenőrzési terv összeállítása, az ellenőrzést végzők tevékenységének koordinációja, a képzés, a jelentések elkészítése, a kapcsolattartás a Bizottsággal, a többi tagállam hasonló szolgálataival és a hazai társszervekkel. Ezen felül maga is lefolytathat ellenőrzést, illetve a tanácsi rendelet V. cím III. fejezete és a 23/2004. (IV.22.) PM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján – az igazgatóságok által lefolytatandó bármely ellenőrzést magához vonhat, valamint felüellenőrzést is végezhet.

Az EMGA utólagos ellenőrzéseket a Különleges Szolgálat koordinációja alatt – a Kormányrendeletben foglaltakkal összhangban – a megyei vám- és pénzügyőri igazgatóságok, Budapest és Pest megye közigazgatási területén székhellyel rendelkező személyek esetében az Észak-budapesti Vám- és Pénzügyőri Igazgatóság végzik. Fontos megemlíteni, hogy 2013. január 1-jétől létrejött a NAV közép fokú adó- és vámszerve a Kiemelt Adó és Vám Főigazgatóság (KAVFIG), amelyhez két alsó fokú szerv tartozik: egy alsó fokú vámszerv a Kiemelt Ügyek és Adózók Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága (KAVIG), továbbá egy alsó fokú adóztatási szerv a Kiemelt Adózók Adóigazgatósága (KAIG). Az EMGA utólagos ellenőrzéseket Budapest és Pest megye közigazgatási területén székhellyel rendelkező kiemelt adózók esetében a KAVIG végzi.

1. számú ábra

5. Tagállami intézkedések az export-visszatérítési rendszerben végzett folyamatba épített ellenőrzésekkel kapcsolatosan

A közös agrárpolitika finanszírozásáról szóló 1290/2005/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1290/2005/EK bizottsági rendelet) 9. cikke (1) bekezdésének a) pontja előírja, hogy a tagállamoknak a közös agrárpolitika keretében meg kell hozniuk azokat a törvényi, rendeleti, közigazgatási rendelkezéseket és egyéb intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik:

- annak ellenőrzését, hogy – többek között – az EMGA-ból finanszírozott ügyletek az előírásoknak megfelelnek-e;
- a szabálytalanságok megakadályozását és büntetését;
- azt, hogy a szabálytalanság és a gondatlanság miatt elveszett összeg behajtása biztosított legyen.

Magyarországon a fenti célok megvalósítása érdekében az 5.1. pontban található jogszabályi szintű intézkedésekre, valamint az 5.2. pontban szereplő NAV belső szabályozó eszközök megalkotására került sor.

Ezen nemzeti intézkedések kapcsán fontos megjegyezni, hogy azok megfogalmazásánál szem előtt kellett tartani az alábbi jogszabályokat is:

- a közösségi vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK tanácsi rendeletet (a továbbiakban: 2913/92/EGK tanácsi rendelet)
- a 2913/92/EGK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló 2454/93/EGK bizottsági rendeletet (a továbbiakban: KV-Vhr.)

5.1. Nemzeti jogszabályok

- A közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény;
- A közösségi vámjog végrehajtásának részletes szabályairól szóló 15/2004. (IV.5.) PM rendelet
- A mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termékek exportjával összefüggő intézkedésekről szóló 158/2010. (V.6.) Kormányrendelet

5.2. NAV belső intézkedések

- A NAV Elnöke által kiadott, a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek export-visszatérítéséhez kapcsolódó feladatok végrehajtásáról szóló 1009/2012. számú eljárási rend
- Export-visszatérítési rendszerből adódó tagállami kötelezettségek teljesítésének fokozott felügyeletéről szóló 5067/2012. sz. VF körlevél

Szakedolgozatom következő részeiben a szóba jöhető rendelkezések közül csak azok kerülnek megemlítésre, amelyeket a munkám céljainak bemutatásához szükségesnek ítélttem.

6. Vámhivatalok feladatai az export-visszatérítési rendszerben történő kivitel esetében

A mezőgazdasági termékek export-visszatérítési rendszerben történő szállításában a kiviteli eljárást és a kiléptetést végző vámhivatalok egyaránt látnak el feladatokat.

A Veszprém Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatóság pápai kirendeltségénél a szolgálatteljesítésem során az export-visszatérítési rendszer keretében a kiviteli eljárásához kapcsolódó feladatok végzésében vettem részt. Ebből adódóan a szállítmány kiszállításának folyamatában a kiléptetést végző vámhivatal általi feladatokat csak érintőlegesen ismertetem és – tekintettel arra, hogy a gyakorlati tapasztalatot ezen a területen szereztem – részletesebben a kiviteli eljáráshoz kapcsolódó intézkedéseket kívánom bemutatni. Ehhez a bemutatáshoz egy olyan módszert tartok célszerűnek igénybe venni, amelyben kiemelkedő szerepet kap a NAV által alkalmazott informatikai alapú kockázatelemző rendszer, tekintettel arra, hogy ezen rendszer a kockázatelemzésen kívül más feladatok teljesítését is támogatja, ezért kiválóan alkalmas a kiviteli vámhivatalokhoz kapcsolódó számos feladat szemléltetésére.

6.1. Kiviteli eljárást végző vámhivatal feladatai

A kiviteli eljárást végző vámhivatal fontosabb feladatait a következőkben a visszatérítési rendszerben történő exportálás folyamatában elhelyezve ismertetem.

6.1.1. Előzetes bejelentés

A visszatérítési rendszerben történő kiszállítás folyamata – eltérően az ezen rendszeren kívüli exportálástól – nem a kiviteli eljárás alá vonással kezdődik, hanem a 612/2009/EK bizottsági rendelet 5. cikk (7) bekezdésének első (felvezető) mondatához tartozó b) alpontja alapján egy előzetes bejelentéssel. Ennek megfelelően az exportőrnek a berakodás tervezett időpontja előtt 24 órával előzetesen értesítenie kell a berakodási hely szerint illetékes vámhivatalt. Az illetékes vámhivatal ettől eltérő időtartam alkalmazását is engedélyezheti, valamint a 612/2009/EK bizottsági rendelet meghatározza azokat az eseteket, amikor a berakodás helyéhez kapcsolódó illetékességi szabálytól eltérően, az előzetes értesítés más vámhivatalnál is megtörténhet. A bejelentésről a vámhivatal automatikus üzenetet kap.

Feladó:	evt_rendszer
Küldve:	2010. június 22. 14:46
Címzett:	vph63400_agrar
Tárgy:	EVT elektronikus bejelentés fogadása

Tájékoztatatom, hogy mezőgazdasági export-visszatérítéshez kapcsolódó elektronikus bejelentése érkezett a(z) 10HU634000V0000348 MRN számon!

Kérem, intézkedjen a bejelentés feldolgozása érdekében!

A közösségi vámjog végrehajtásának részletes szabályairól szóló 15/2004. (IV. 5.) PM rendelet 71.§ (1) bekezdése alapján ez az értesítés történhet személyesen, telefax útján, valamint elektronikusan is.

Nemzeti intézkedés keretében az előzetes értesítés kötelező adattartalma a 15/2004. (IV. 5.) PM rendelet 5. számú mellékletében került meghatározásra, amely a *jelen szakdolgozatom 1. számú mellékletében* megtalálható.

A 15/2004. (IV. 5.) PM rendelet 5. számú mellékletében az előzetes bejelentés kötelező adattartalma mellett meghatározza a bejelentőlap felhasználásának fontosabb szabályait is.

6.2. Szállítmány fizikai ellenőrzésre/megfelelőségi ellenőrzésre történő kiválasztásának eljárása a bejelentett adatok alapján

Az 1276/2008/EK bizottsági rendelet 11. cikk (1) bekezdése alapján a szállítmány fizikai ellenőrzésre történő kiválasztását egy kockázat elemzési rendszer alapján kell elvégezni, amelyet Magyarországnak a fenti bizottsági rendelet 18. cikk 3. bekezdés a) pontja alapján 2009. január 1-jétől kell alkalmazni.

A NAV jelenleg ezt a kötelezettséget egy informatikailag támogatott kockázatelemző rendszer használatával teljesíti, amely az Export-visszatérítés Felügyeleti és Kockázatkezelő Rendszer (a továbbiakban: EVT-FKR) nevet kapta.

Miután megtörtént az előzetes bejelentés az EVT-FKR felhasználói felületén a következő adattartalom jelenik meg.

Fejlesztések:	
Első bejelentés ☒	bejelentett adat módosítása ☐ bejelentés visszavonva ☐
1. Kiviteli eljárást végző vámhivatal kódja vagy neve: HU634000 – NAV VEMVPI Pápai Sz. Hely	
2. Exportőr VPID száma: HU0000008156	megnevezése: Hampex Kft.
3. Az exportőr a termék előállítója ☐ forgalmazója ☒	
4. Berakodás megkezdésének időpontja: 2010.06.24 07:30 helyszíne: 8500 Pápa Kisfaludy utca 2. várható időtartama (óra:perc): 2:00 távolság a vámhivatalhoz (óra:perc): 0:10	
5. Mérés megkezdésének időpontja: 2010.06.24 07:30 helyszíne: 8500 Pápa Kisfaludy utca 2. várható időtartama (óra:perc): 2:00	
6. Kiviteli eljárás ☒ újrakivitel ☐ Rendeltetési ország: US – Amerikai Egyesült Államok	
7. Normál vámeljárást ☒ egyszerűsített vámeljárást ☐ hiányos vámárnyilatkozat ☐ kereskedelmi okmány ☐ helyi vámkezelési eljárás ☐	
8. Becsült tömeg alkalmazása: igen ☐ nem ☒	
9. Kapcsolattartó személy neve, elérhetősége: Gyimóti Szilárd , 06307479147	

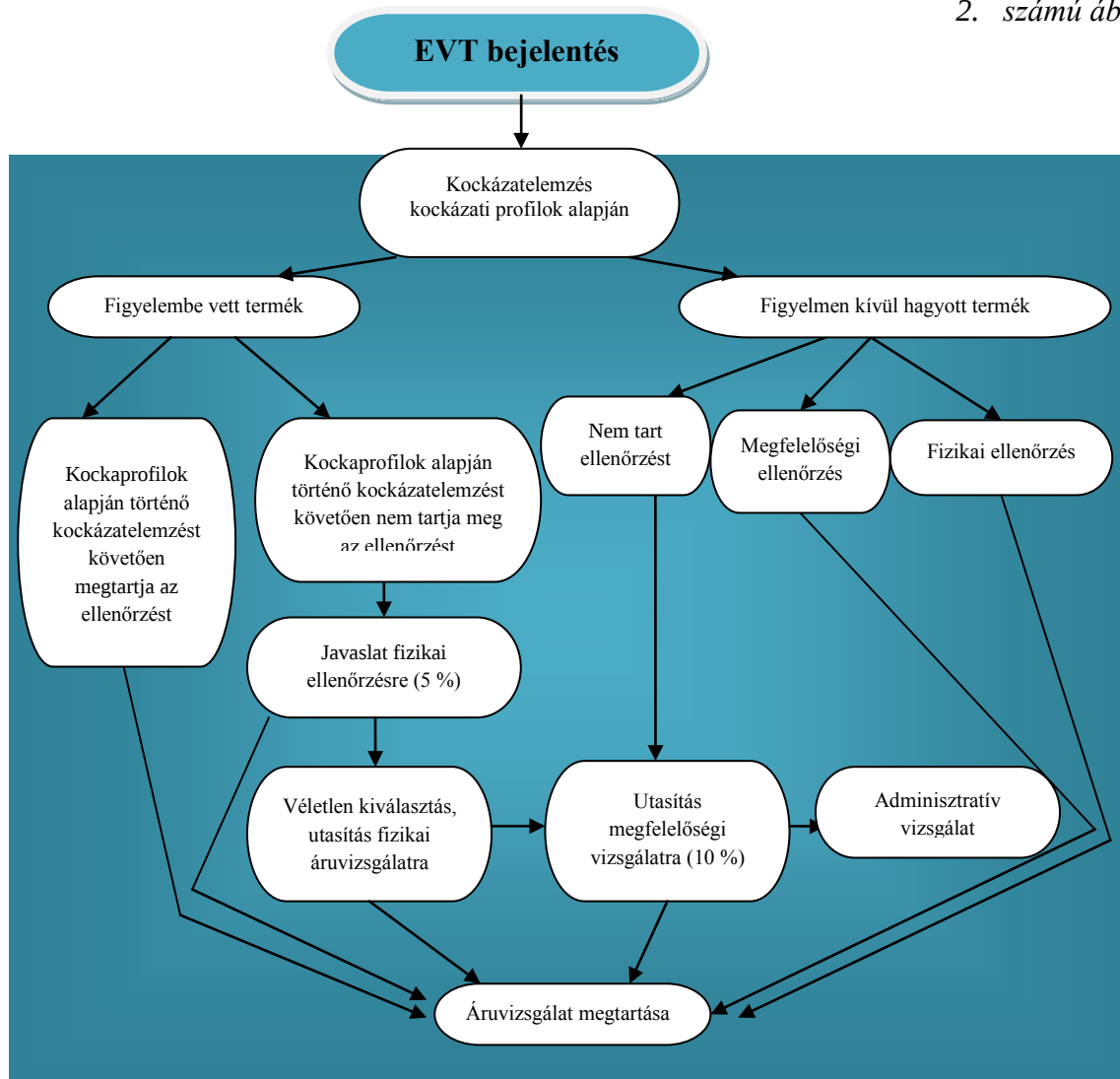
Az árnyilatkozat tételsori adatai minden esetben manuálisan kerülnek bevitelre.

Árnyilatkozat tételsori adatai:								
Tételszám	KN kód/export-visszatérítési nomenklátúra kód	Áru leírása kereskedelmi megnevezéssel	Nettó tömeg (kg)	Támogatás alapja	Export-visszatérítés összege (EUR)	Hivatkozott azonosító (EVT MRN)	Figyelembe vett-e a termék	Új-e a termék
1	16024110 9110	Más elkészített vagy konzervált hús, vágási melléktermék, belsőség vagy vér - sertésből - - sonka és részei - - házi sertésből - - - főzve, legalább 80 tömegszázalék hús- és zsírtartalommal - - - - 1 kg vagy nagyobb nettó súlyú kiszerelésben.	13 063,68	13 063,68 KGM - Kilogramm	3 788,47	10HU634000V0000348	Igen	Nem

Amennyiben szükségessé válik, lehetőség van az egyes bejelentett adatok módosítására vagy visszavonására, amelyet ezen okmány felhasználásával kell megtenni.

A bejelentő lap adattartalma, úgy került kialakításra, hogy az EVT-FKR az alábbi folyamat ábra mentén haladva segítse az illetékes vámhivatal abban, hogy döntést tudjon hozni a szállítmány fizikai ellenőrzésre/megfelelőségi ellenőrzésre történő kiválasztása kérdésében.

2. számú ábra

6.3. EVT-FKR fontosabb jellemzői

Annak ellenére, hogy az 1276/2008/EK bizottsági rendelet 11. cikk (1) bekezdése az ezen jogszabály szerinti fizikai ellenőrzés vonatkozásában írja elő a kockázatelemzés alapú kiválasztást, az EVT-FKR-be a 612/2009/EK bizottsági rendelet szerinti megfelelőségi ellenőrzésre történő kiválasztás folyamata is beépítésre került.

7. EVT-FKR alkalmazásával végzett kiválasztási eljárás fontosabb elemei

7.1. Fizikai ellenőrzés szempontjából figyelembe veendő vámáru-nyilatkozatok tekintetében

7.1.1. Fizikai ellenőrzés

Az EVT-FKR által végzett kiválasztási folyamatnak két fő ága van. Az egyik az informatikai rendszer a fizikai ellenőrzés szempontjából figyelembe veendő vámáru-nyilatkozatokkal, a másik főágon pedig a fizikai ellenőrzés szempontjából figyelembe nem veendő vámáru-nyilatkozatokkal kapcsolatos feladatokat látja el a megfelelő ellenőrzési módra történő kiválasztás tekintetében.

Az 1276/2008/EK bizottsági rendelet 6. cikk (6) bekezdése alapján. a fizikai ellenőrzés tekintetében nem kell figyelembe venni

- a) ha a szállítmány mennyisége nem haladja meg:
 - a gabonafélék és a rizs esetében a 25 000 kg-t;
 - a Non Annex I. áruk esetében az 5000 kg-t;
 - egyéb termékek esetében a 2500 kg-t.
- b) vagy a vámáru-nyilatkozathoz kapcsolódó export-visszatérítés összege 1000 eurónál kisebb.

A fizikai ellenőrzés szempontjából figyelembe veendő vámáru-nyilatkozatok esetében a fizikai ellenőrzésre történő kiválasztás folyamata a következő lépéseken keresztül valósul meg:

- Első lépés a kockázatelemzés a kockázati tényezők alapján. Ezt a funkciót a NAV KH Rendészeti Főosztálya tartja karban, amelynek keretében folyamatosan aktualizálja a kockázati tényezők kockázati súlyát.
- Második lépés az 5%-os arány vizsgálata. Amennyiben az EVT-FKR kockázatelemzés alapján nem kerül sor a fizikai ellenőrzés melletti döntésre (a rendszer vagy az ügyintéző döntése miatt), akkor második lépésként az EVT-FKR vizsgálja az 5%-os ellenőrzési arány alakulását. Az 1276/2008/EK bizottsági rendelet az ellenőrzés mértéke tekintetében többféle alternatívát kínál a tagállamok részére. Magyarország az 1276/2008/EK bizottsági rendelet 6. cikk (1) bekezdésében meghatározott mérték mellett döntött, amely szerint az ellenőrzési

arány a vámáru-nyilatkozatok minimum 5%-a, amelyet kiviteli vámhivatalonként, naptári évenként és ágazatonként együttesen kell értelmezni. A figyelmen kívül hagyott vámáru-nyilatkozatok számát az 5%-os arányba nem kell beszámítani. Az EVT-FKR a több tételsoros vámáru-nyilatkozat esetében az eltérő termékkódú/KN kódú tételsorokat önálló vámáru-nyilatkozatoknak tekinti az 5%-os arány számításánál.

- Harmadik lépés a véletlenszerű kiválasztás. Amennyiben a véletlenszerű kiválasztás a fizikai ellenőrzés végzése mellett dönt, akkor a fizikai ellenőrzés megtartása kötelező.

7.1.2. Megfelelőségi ellenőrzés

A vámhivataloknak a kiviteli forgalmában benyújtott vámáru-nyilatkozatok minimum 10%-os arányában kell az export-visszatérítési rendszerben a szállítmányokat megfelelőségi ellenőrzés alá vonni, amelybe nem számítják bele a fizikai ellenőrzéssel érintett vámáru nyilatkozatok számát. Ezzel összhangban amennyiben a fizikai ellenőrzés szempontjából figyelembe veendő vámáru-nyilatkozatra vonatkozóan végzett kiválasztási eljárás harmadik lépcső utáni eredménye az, hogy a szállítmányt nem kell fizikai ellenőrzésre kijelölni, akkor az EVT-FKR vizsgálja.³⁴

7.2. Fizikai ellenőrzés szempontjából figyelembe nem veendő vámáru-nyilatkozatok tekintetében

Az EVT-FKR kiválasztási folyamatának ezen az ágán a felhasználónak lehetősége van közvetlenül döntést hoznia a fizikai ellenőrzés vagy a megfelelőségi ellenőrzés mellett. Amennyiben a döntés bármelyik ellenőrzési móddal történő áruvizsgálat elutasítása mellett születik, akkor az informatikai rendszer vizsgálja az előírt 10%-os arány alakulását, és annak függvényében az ellenőrzés javasolt lesz vagy pedig nem. Az EVT-FKR fizikai ellenőrzés szempontjából figyelembe nem veendő vámáru-nyilatkozatok ágának jelentősége a következőkben foglalhatóak össze:

- a felhasználó döntést hozhat a szállítmány fizikai ellenőrzésre történő kiválasztása mellett. Ezen ellenőrzéshez kapcsolódó vámáru-nyilatkozat nem képezi részét az 5%-os arány kiszámításának, azonban lehetőséget biztosít a szabálytalanságok feltárására.

³⁴ Igazgatóságom pápai kirendeltségének ellenőrzési arányszámait a 2. számú melléklet tartalmazza

- a megfelelőségi ellenőrzés 10%-os arányának számításakor – a termékpályáktól függetlenül – valamennyi a fizikai ellenőrzés szempontjából figyelembe veendő és nem veendő vámáru-nyilatkozatokra (amelyek fizikai ellenőrzéssel nem érintettek) tekintettel kell lenni. Tehát az EVT-FKR ezen ága fontos szerepet tölt be megfelelőségi ellenőrzésre vonatkozó tagállami kötelezettség teljesítésének (minimum 10%-os arány) monitoringozásában.

7.3. EVT-FKR által végzett kiválasztási eljárás utáni intézkedések

7.3.1. Áruvizsgálati adatlap nyomtatása

A felhasználónak a kiválasztási folyamat informatikai szakaszában hozott „végleges” döntés elmentése után lehetősége van kinyomtatni az áruvizsgálati adatlapot. A vámhivatal vezetője az EVT-FKR –ben elmentett döntéssel vagy egyetért, vagy pedig attól eltérő döntést is hozhat (kivétel a véletlenszerű kiválasztás), amelyet az adatlap alján aláírásával jóváhagy. Az eltérő döntés hozatala esetében az áruvizsgálati adatlap alján indokolni kell az EVT-FKR-ben elmentettől eltérő döntés meghozatalának okát. Amennyiben a kiválasztási eljárás végeredményeként fizikai ellenőrzés vagy megfelelőségi ellenőrzés kerül megtartásra, az áruvizsgálati adatlap ezen ellenőrzések végrehajtásában fontos szerepet tölt be.

7.3.2. Ellenőrzési eredmény rögzítése

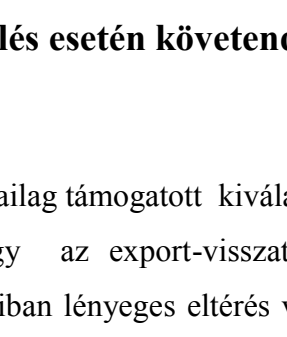
Amennyiben fizikai ellenőrzés vagy megfelelőségi ellenőrzés megtartására került sor, akkor az ellenőrzés eredményét rögzíteni kell az EVT-FKR-ben az „ellenőrzési eredmény rögzítése” menü pont alatt. Ezen menüpont alatt az informatikai rendszer a következők jelölését teszi lehetővé:

- elvégzett vizsgálat (adminisztratív/megfelelőségi/fizikai)
- eltérés (volt/nem volt/kizárt tétel)
- mintavétel (volt, nem volt)
- mintavétel eredménye (egyező/nem egyező)
- megjegyzés/indoklás

7.3.3. Parancsnoki revízió

Ezen menüpont alatt kell rögzíteni az 1009/2012. számú eljárási rend 78. pontjában előírt felülvizsgálat eredményét. E pont szerint az alsó fokú vámszerv igazgatója vagy az általa kijelölt személy havi rendszerességgel felülvizsgálja a megelőző hónapban elvégzett fizikai ellenőrzéseket és a megfelelőségi ellenőrzéseket a rendelkezésre álló okmányok alapján.

A jóváhagyó jogosultsággal rendelkező személy – esetünkben 2010. évben a parancsnok-helyettes – végezte el a vizsgálat jóváhagyását.

Parancsnoki jóváhagyás az áruvizsgálatra vonatkozóan:	☐ igen ☒ nem
Dátum, Parancsnok aláírása:	2010.06.28.

Az előzőeken túl a „parancsnoki revízió” funkció alkalmazása lehetővé teszi a fizikai ellenőrzésre és a megfelelőségi ellenőrzésre irányuló valamennyi „típusú” felülvizsgálat eredményének rögzítését is (pl. regionális vám- és pénzügyőri főigazgatóság ellenőrzése, Európai Bizottság ellenőrzése stb.).

7.4. Export-visszatérítési rendszerben a kiválasztási eljárás során hozható döntések végrehajtása

Az export-visszatérítési rendszerben végzett kiválasztási eljárás végén a következő ellenőrzési módok melletti döntés meghozatalára van lehetőség:

- a) fizikai ellenőrzés
- b) megfelelőségi
- c) vámellenőrzés (ez lehet okmányvizsgálattól és áruvizsgálat egyaránt)

7.5. Szállítmány fizikai ellenőrzésre történő kijelölés esetén követendő szabályok

A szakdolgozatom előzetes bejelentéssel és az informatikailag támogatott kiválasztási eljárással foglalkozó részeiből egyértelműen kitűnik, hogy az export-visszatérítési rendszer keretében történő kivitel egyes elemeinek szabályaiban lényeges eltérés van az ezen rendszeren kívül történő kiviteli eljárás szabályaitól. Ezek az eltérések tovább folytatódnak a fizikai ellenőrzés végrehajtása vonatkozásában is, amelyek egy része

szoros kapcsolatban áll a kiviteli eljárás kérelmezése érdekében „benyújtott” vámáru-nyilatkozat elfogadásával.

Ezen fontos eltérések a következők:

- amennyiben az EVT-FKR alkalmazásával végzett kiválasztási eljárás végén a kiviteli vámhivatal a fizikai ellenőrzés mellett dönt, erről a döntéséről az ügyfelet nem tájékoztathatja és arra irányuló utalást sem tehet;
- a fizikai ellenőrzés helye a szállítmány berakodásának helyszíne, amely helyszínrre történő kiérkezésnek váratlannak és kiszámíthatatlannak kell lenni;
- a berakodás helyszínére érkezést követően a 612/2009/EK bizottsági rendelet 5. cikk (7) bekezdés negyedik albekezdése alapján ellenőrizni kell, hogy a kivitelre szánt szállítmány elkülönített állapotban van-e, továbbá a szállítóeszköz milyen állapotban van (üres, megkezdett berakodás stb.),
- a 612/2009/EK bizottsági rendelet harmadik bekezdése alapján az illetékes vámhivatal a kiviteli vámáru-nyilatkozat elfogadását követően engedélyezheti a berakodási műveletet.

7.5.1. Fizikai ellenőrzés megtartása

Előzmények

Magyarország 2004. május 1-jével az Európai Unióhoz történt csatlakozást követően az exportőr – vagy képviselője – a berakodás helyszínére érkező pénzügyőrök számára benyújtotta a papír alapú vámáru-nyilatkozatot, kiviteli engedélyt, T5 ellenőrző példányt, az export-visszatérítési kérelmet, a kapcsolódó jogszabályok által előírt további okmány(oka)t (pl. állat-egészségügyi bizonyítvány). A szállítmány fizikai ellenőrzése ezen okmányok – különös tekintettel a vámáru-nyilatkozat – elfogadását követően kezdődhetett meg, az okmányok adatainak felhasználásával.

A fizikai ellenőrzés végrehajtási módjában jelentős változás következett be 2009. július 1-jétől, amelytől kezdődően a KV-Vhr. 787. cikk (1) bekezdése alapján a kiviteli vám eljárás kizárólag elektronikus vámáru-nyilatkozattal kérelmezhető, így a mezőgazdasági termékek export-visszatérítési rendszerében is. Az egyik legfontosabb gyakorlati változás, hogy a kiviteli eljárás elektronikus kérelmezése esetében a vámáru-nyilatkozat benyújtásának és elfogadásának helyszínei – ellentétben a papír alapú kérelmezési módtól – különválnak egymástól. Az ügyfél az elektronikus vámáru-nyilatkozatot az illetékes vámhivatalnál „nyújtja be”, azonban annak elfogadására –

amennyiben a szállítmány fizikai ellenőrzésre került kijelölésre – a berakodás helyszínén kerül sor.

Az előzőek ellenére az 1009/2012. számú eljárási rend jelenleg is tartalmazza a 2009. július 1-je előtti időszakban érvényes papír alapú vámáru-nyilatkozattal történő kiviteli eljárás kérelmezésével kapcsolatos előírásokat. Ennek oka, hogy a KV-Vhr. 787. cikk (2) bekezdés a) és b) pontjai szerinti üzemszüneti eljárás bekövetkezése esetében ezen papír alapú vámáru-nyilatkozat használatára vonatkozó rendelkezések végrehajtásával az export-visszatérítési rendszerben történő kiszállítás továbbra is biztosított legyen.

A következőkben a fizikai ellenőrzés végrehajtásával kapcsolatos fontosabb jellemzők a jelenleg érvényes szabályozással összhangban, a kiviteli eljárás elektronikus módon történő kérelmezési lehetőségének figyelembe vételével kerül ismertetésre.

Az exportőr a berakodási bejelentés megtételét követően a kiviteli eljárást csak azután kérelmezheti mikor a bejelentést a kiviteli vámhivatal elfogadta. Ugyanakkor a kiszámíthatatlanság biztosítása érdekében az előzetes bejelentés elfogadását követően a berakodás helyszínére indulásnak nem előfeltétele a kiviteli eljárás elektronikus kérelmezésének megtörténte. Fontos szabály, hogy a kiviteli eljárás kérelmezésének szóba jöhető lehetőségei közül a mezőgazdasági termékek export-visszatérítési rendszerében a 15/2004. (IV. 5.) PM rendelet 59.§ (3) bekezdés c) pontja alapján nem alkalmazhatóak a KV-Vhr. 283. cikke szerinti kiviteli eljárás helyi vámkezelési eljárás rendelkezései. A kiviteli eljárás kezdeményezésekor az elektronikus VÁMÁRU-nyilatkozat 44. rovatában fel kell tüntetni az EVT-FKR által adott MRN azonosítószámot. A berakodás helyszínén az ellenőrzés alapját képezi az EVT-FKR-ből kinyomtatott áruvizsgálati adatlap, az exportőr informatikai rendszerből kinyomtatott elektronikus vámáru-nyilatkozat, a vámhivatal által megküldött – az árunyilatkozat nyilvántartásba vételét igazoló – visszaértesítés, továbbá a kiviteli eljáráshoz szükséges egyéb okmányok (pl. export-visszatérítési kérelem, kiviteli engedély stb.). Az elektronikus vámáru-nyilatkozat nyilvántartásba vételéről szóló visszaértesítés abban az esetben fogadható el igazolásként, ha az okmányok közötti adatkapcsolatból megállapítható, hogy az értesítés az érintett vámáru-nyilatkozatra vonatkozik. (CDPS ID; EV azonosító; CDPS rekord sorszám stb.) Az ügyfél által kinyomtatott elektronikus vámáru-nyilatkozat és a fizikai ellenőrzéshez felhasználásra kerülő többi okmány vizsgálatára együttesen kerül sor a kiviteli eljáráshoz történő elfogadhatóság szempontjából. A kiviteli eljárás, illetve a fizikai ellenőrzés (áruvizsgálat) elvégzésének feltétele a vámáru-nyilatkozat és az egyéb

okmányok elfogadása. Az elfogadás tényének és időpontjának rögzítése, illetve igazolása az elfogadott (ügyfél által kinyomtatott) vámáru-nyilatkozaton történik meg.

	☐ adminisztratív ☐ megfelelőségi ☐ fizikai
Elvégzett vizsgálat	☐ volt ☐ nem volt ☐ kizárt tétel
Ellenőrzés eredménye	☐ volt ☐ nem volt ☐ egyező ☐ nem egyező
eltérés	
mintavétel	
mintavétel eredménye	
Megjegyzés/indoklás	

Döntés áruvizsgálat / adminisztratív ellenőrzés megtartásáról	
Figyelembe vett termék?	Igen
Kockázati szint	Magas kockázati szint
Fizikai áruvizsgálat (profilátárolt alapján)	Javasolt
Megtartja?	☒ igen ☐ nem
Indoklás	

Elvégzett vizsgálat	adminisztratív <u>megfelelőségi</u> fizikai
Ellenőrzés eredménye	<u>Döntetlen</u>
eltérés	volt <u>nem volt</u> kizárt tétel
mintavétel	volt <u>nem volt</u>
mintavétel eredménye	egyező nem egyező
Megjegyzés/indoklás	A gyakorlati ellenőrzés eredménye a beutazó a károsító fizikai - és egyéb ellenőrzés eredményességét nem támasztja alá.

7.5.2. Fizikai ellenőrzés végrehajtása

A fizikai ellenőrzés a szállítmány mennyiségének, jellegének és minőségének ellenőrzését jelenti a rendelkezésre álló okmányok alapján. A szállítmány fizikai ellenőrzésének részletes gyakorlati szabályait az 1009/2012. számú eljárási rend tartalmazza.

7.5.3. Szállítmány mennyiségének ellenőrzése

Amennyiben a szállítmány mennyiségének ellenőrzéséhez mérőeszköz szükséges, az ellenőrzés csak hitelesített mérőeszközzel végezhető el. A 612/2009/EK bizottsági

rendelet (6) bekezdés utolsó mondata bevezeti a nem szabványos egység fogalmát, amely alá tartozik például az élő állat, hasított (fél-) test, lapocka, karaj. Ebben az esetben az exportőrnek – az illetékes vámhivatal előzetesen történt engedélyezése alapján – lehetősége van a vámáru-nyilatkozat „38. nettó tömeg” rovatába a szállítmány becsült tömegét feltüntetni, majd ezt követően a fizikai ellenőrzés keretében végzett mérlegelés eredménye egy kiegészítő vámáru-nyilatkozaton kerül rögzítésre. Ezen becsült tömeg alkalmazási eljárás a KV-Vhr. 282. cikke szerinti hiányos elektronikus árunyilatkozat formájában tett egyszerűsített nyilatkozattételi eljárást jelenti, a 612/2009/EK bizottsági rendelet 5. cikk (6) bekezdésében foglalt eltéréssel. A becsült tömeg alkalmazási eljárás esetében a nyilatkozott és a fizikai ellenőrzéssel megállapított nettó tömeg közötti eltérés mértékét az MVH vizsgálja, amely vizsgálat eredménye alapján csökkenthető a kifizetésre kerülő export-visszatérítés összege. Amennyiben az áruk csomagolása az alábbi irányelvek szerinti jelöléseket tartalmazza, elfogadható közvetlenül a csomagoláson feltüntetett nettó tömeg és nem kell mérőeszközt használni:

- az egyes előre csomagolt folyadékok térfogat szerinti kiszerezésére vonatkozó jogszabályok közelítéséről szóló 75/106/EGK irányelv alapján a csomagoláson a névleges térfogattal egy szintben feltüntetett legalább 3 mm nagyságú kis „e” betű.
- a mérőedényként használt palackokra vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló 75/107/EGK irányelv alapján a palackon feltüntetett fordított epszilon.
- az egyes előre csomagolt áruk tömeg vagy térfogat alapján történő kiszerezésére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló 76/211/EGK irányelv alapján a csomagoláson elhelyezett legalább 3 mm nagyságú „e” betű.

7.5.4. Szállítmány jellegének ellenőrzése

Az export-visszatérítésre való jogosultság fontos feltétele, hogy az érintett termék/áru a megfelelő termékkód/KN kód alá tartozzon. Főszabályként amennyiben az áruosztályozás nem végezhető el szabad szemmel és/vagy a visszatérítés alkotóelemtől is függ kötelező a szállítmányból mintát venni. A mintavétel szabályait – kiemelten a mintavétel reprezentatív jellegének biztosításával kapcsolatos intézkedéseket – az 1009/2012. számú eljárási rend III. címe alatti előírásai tartalmazzák. Ezen mintavétel során alkalmazni kell a Nemzeti Adó- és Vámhivatal elnöke által kiadott mintavételi eljárásról, a minták beszállítási rendjéről, valamint az Integrált Mintakezelő Rendszer

használata során alkalmazandó egységes eljárásról szóló 1054/2012. VF számú eljárási rend egyes előírásait is, ideértve a 1054/2012. számú VF eljárási rend 4/A számú melléklete szerinti mintavételi jegyzőkönyv kiállítására vonatkozó rendelkezéseket.

A non-Annex I. áruk esetében van arra lehetőség, hogy az exportőr kezdeményezhesse a kifizető ügynökségnél a visszatérítési rendszerben exportálni kívánt terméke összetételének (ideértve a feldolgozási folyamatban bekövetkező mennyiségeket is) hivatalos nyilvántartásban történő szerepeltetését (regisztrált recept). Ebben az esetben a szállítmány fizikai ellenőrzése során a mintavétel mellőzhető (vámáru-nyilatkozat 44. rovatában fel kell tüntetni a regisztrációs recept számát).

7.5.5. Szállítmány minőségének ellenőrzése

A szállítmány minőségének ellenőrzése gyakorlatilag érzékszervi vizsgálatot jelent azon célból, hogy a terméken/árun találhatóak-e a fogyaszthatóságot negatívan érintő elváltozások (pl. szín, íz, szag tekintetében).

7.6. Vizsgálati jegyzőkönyv készítése

A fizikai ellenőrzésről vizsgálati jelentést kell készíteni, amelynek tartalmából megállapítható az ellenőrzés végrehajtásának folyamata és annak előírás szerű elvégzése. A vizsgálati jelentés minimális adattartalmát az 1009/2012. számú eljárási rend 10. számú melléklete tartalmazza. *(Ezen adatokat a jelen szakdolgozat 3. számú melléklete tartalmazza.)*

7.7. Fizikai ellenőrzést követő teendők

A fizikai ellenőrzést követően az ügyfélnek meg kell jelennie az elektronikus vámáru-nyilatkozat feldolgozási helyén az általa kinyomtatott, a CDPS ID számot is tartalmazó értesítéssel, és a kiviteli eljárashoz felhasználásra kerülő okmányokkal (kiviteli engedély, export-visszatérítési kérelem, T5 ellenőrző példány). Amennyiben a fizikai ellenőrzés a nyilatkozott adat(ok) tekintetében eltérést állapít meg, úgy – a kiviteli eljárás határozatszámának adását megelőzően – a vámhivatalnak a T5 ellenőrző példányon az érintett adatot ennek megfelelően módosítani kell, a kiviteli engedély esetében pedig a fizikai ellenőrzés során elfogadott mennyiség kerül feltüntetésre.

A felhasználásra kerülő kiviteli engedély (AGREX) és T5 ellenőrző példány esetében a kiviteli eljárás igazolása az elfogadó vám- és pénzügyőri hivatalnál történik.

7.8. Fizikai ellenőrzésre ki nem jelölt szállítmányok kivitele esetén követendő szabályok (megfelelőségi ellenőrzés, vámellenőrzés)

A kiválasztási eljárás során a fizikai ellenőrzés elutasítása esetén a kiviteli vámhivatal az áruvizsgálatok tekintetében a szállítmányt kijelölheti megfelelőségi ellenőrzésre, vagy pedig a 2913/92/EGK tanácsi rendelet szerinti áruvizsgálatot is magában foglaló vámellenőrzésre. Ebben az esetben az áruvizsgálat az EVT-FKR-ből kinyomtatott áruvizsgálati adatlap és a szállítmánnyal kapcsolatos egyéb okmányok felhasználásával kerül elvégzésére. Az előzőekkel összhangban, amennyiben a bejelentett szállítmány fizikai ellenőrzésére nem kerül sor, úgy az ügyfél az előre bejelentett berakodási időpontot – és a berakodás elvégzését – követően a szállítmánnyal megjelenik az illetékes vámhivatalnál, ahol benyújtja az elektronikus vámáru-nyilatkozat nyilvántartásba vételéről szóló értesítést, valamint a kiviteli eljárás elvégzéséhez szükséges okmányokat (engedély kötelezettség esetén – a kiviteli engedélyt, a T5 ellenőrző példányt stb.). A becsült tömeg alkalmazási eljárás esetén az ügyfélnek be kell nyújtani a szállítmány méréssel megállapított nettó tömegét alátámasztó okmányokat is. Amennyiben az ügyfél a berakodási bejelentés módosítása nélkül változtatja meg a berakodás időpontját, majd ezt követően jelenik meg (az árunyilatkozat nyilvántartásba vételét igazoló visszaértesítéssel és egyéb okmánnyal) a feldolgozás helyén, akkor az esetet a vámhivatal úgy tekinti, hogy az ügyfél berakodási bejelentést nem tett, és ezért a szállítmányt kötelező jelleggel fizikai ellenőrzésre kijelöli. Az illetékes vámhivatal a szállítmányt akkor is kötelező jelleggel fizikai ellenőrzés alá vonja, amikor nem igazolható, hogy az ügyfél a berakodási bejelentést megtette. Ha az áruvizsgálat a nyilatkozott adat(ok) tekintetében eltérést állapít meg, úgy – a kiviteli eljárás határozatszámának adását megelőzően – a vámhivatal elvégzi az elektronikus árunyilatkozat érintett adata(inak) módosítását. Az illetékes vámhivatal az érintett adatok módosítását az elektronikus árunyilatkozat mellett a papír alapú T5 ellenőrző példány, vonatkozó rovataiban is elvégzi. A felhasználásra kerülő kiviteli engedély vámhatósági igazolása (záradékolása) során a mennyiség rögzítésére a fenti módosításokkal összhangban kerül sor.

7.9. Kiviteli vámhivatal egyes okmányokkal kapcsolatos intézkedései

7.9.1. Kiviteli engedély

A vámhivatal a kiviteli engedély hátoldalán a kiviteli eljárás alá vont szállítmány mennyiségét feltünteti, záradékkal látja el és az okmányt visszaadja az exportőr részére.

7.9.2. Export-visszatérítési kérelem

A 612/2009/EK bizottsági rendelet 46. cikk (1) első bekezdése alapján a visszatérítés kifizetése kizárólag az exportőr konkrét kérelmére történhet. A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek exportjával összefüggő intézkedésekről szóló 158/2010. (V. 6.) Korm. rendelet 5. § 1) bekezdése alapján az export-visszatérítési kérelmet a kiviteli eljárást végző vámhivatalhoz kell benyújtani. A kiviteli vámhivatal a kérelmen feltünteti a kiviteli eljárás azonosítószámát, attól függően, hogy melyik ellenőrzési mód valósult meg a fizikai vagy megfeleléségi ellenőrzést megtartását, illetve a mintavétel tényét. A kiviteli vámhivatal a kérelmet bélyegzővel, aláírással látja el.

7.9.3. T5 ellenőrző példány

A T5 ellenőrző példány egy eredeti és legalább egy másolati példányból áll. Első másolata a kiviteli vámhivatalnál marad, míg az eredeti példány – és a többi másolat, ha van – a szállítmányt kíséri a kiléptetést végző vámhivatalig.

A kiviteli vámhivatal a T5 ellenőrző példány „A” rovatában feljegyzi a kiviteli eljárás azonosítószámát –, és a T5 ellenőrző példány „D” rovatban elvégzi az okmány záradékolását.

Az indító vámhivatal adatai, határozatszám feltüntetése

EURÓPAI KÖZÖSSÉG		A INDÍTÓ VÁMHIVATAL	
2	2 Feladó/Exportőr Hampex Kft. Budapest, Török u. 8. HUNGARY 1023	T 5	
3	3 Lapszám	4	4 Rakományjegyzék
5	5 Tételszám	6	6 Összes csomag száma
7	7 Hivatkozási szám	MEGJEGYZÉSEK	
8	8 Címzett		

Handwritten notes and stamps on the form include: "6540 0106 008", "Vph Pajsa", "104463005747254216", "1260/AGREX", and "2320621126".

A visszatérítés értéke szempontjából fontos szerepe van a rendeltetési országnak

14 Nyilatkozattevő/képviselő Szám Globálvám Kft. Vámügynökség Pápa, Celli u. 67. 8500	15 Küldő/exportáló ország Magyarország	17 Rendeltetési ország USA
		18 Szállítóeszköz rendszáma és honosága induláskor Kör. 234. VMD 143

A visszatérítés mértékére vonatkozó fontos adat az árukód, bruttó, nettó súly

31 Csomagok és az áruk leírása Jelölések és számok – Konténerek száma – Szám és jelleg Cooked Ham in polybag MÁS elkészített vagy konzervált hús, vágási melléktermék, belsőségek vagy vér: - sertésből -- Sonka és részei --- Házi sertésből --- Pápa, legálék 80 + 1000g/100g	32 Tétel- 1	33 Árukód 16024110	9110	35 Bruttó tömeg (kg) 13641
				38 Nettó tömeg (kg) 13064
				40 Előzetes okmány

A rendeltetés megjelölése

104 FELHASZNÁLÁS ÉS/VAGY RENDELTETÉS ☒ Kikapcsolás a Közös vámterületéről ☐ Szállítás a következő nemzetközi szervezet részére: ☐ Egyéb (meghatározandó)	☐ Elelmezési ellátás ☐ A(2) (nemzetiség) erőf. ellátása -ban (tagállam)
---	---

105 Engedélyek AGREX HU No: E363824. Érv.: 2010.06.14. Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	106 További adatok Exp.vissz. mértéke: 29EUR/100kg. Exp.vissz. értéke: 3788,47EUR	107 Alkalmazandó jogszabályok 612/2009/EK rendelet	108 Csak a 105, 0097: 1002935902, X001: E363824. (Érv.: 10.06.16. -10.09.14.) X001 (AGREX), 0097 (MVH Eng.), N380 (Szerződés)	109 Igazgatási vagy vámokmányok
D AZ INDÍTÓ VÁMHIVATAL ÁLTAL VÉGZETT VIZSGÁLAT Eredmény: RENDBEN Alkalmazott vámszámok: Darabszáma: Jele: 11664-X Határidő (datum): Aláírás:				110 Hely és dátum: 2010.06.24 Nyilatkozattevő/képviselő aláírása és pecsét: GLOBALVÁM KFT. VÁMÜGYNÖKSÉG 8500 Pápa, Celli út. 67. HIBELT: 1040-845-48411635- Gyümöti Szilárd Vámügynökség Adószám: 1335234-2-19

A T5 ellenőrző példány „D” rovatában az 1276/2008/EK bizottsági rendelet II.a. melléklete alapján a következő kódok feltüntetésére van lehetőség:

- a nem élelmiszersegély szállítmány fizikai ellenőrzés esetében: „A1000”;
- élelmiszersegély szállítmány kivitele esetében: „A1200”.
- 578/2010/EK bizottsági rendelet 47. cikke szerinti mintavétel történt: „A110”

7.10. Kiviteli vámhivatal kapcsolata a kifizető ügynökséggel (MVH)

A 612/2009/EK bizottsági rendelet 46. cikk (1) bekezdése alapján a visszatérítés kifizetése annak a tagállamnak a részéről történhet meg, amelynek területén a kiviteli

vámáru-nyilatkozatot elfogadták. Ebből adódóan a hazai vámhivatalok által kiviteli eljárás alá vont szállítmányok esetében a kifizetést Magyarország kifizető ügynöksége, az MVH végzi. A kiviteli vámhivatal a kinyomtatott kiviteli kísérő okmány fénymásolatát, az export-visszatérítési kérelmet és a fizikai vagy megfeleléségi ellenőrzésről készült vizsgálati jelentés egy másolati példányát – szabálytalanság gyanúja esetét kivéve – az okmányokat összesítő listájával minden hónap 10-én, 20-án és 30-án, míg ha az adott időpont munkaszüneti nap, akkor az azt követő munkanapon – küldi meg az MVH részére postai úton. Szabálytalanság gyanúja esetében az okmányküldés a fizikai ellenőrzésről készült vizsgálati jelentés lezárását követő 5 munkanapon belül – a dekádos küldéstől elkülönülten – történik meg.

8. Szállítmány export-visszatérítési rendszerben történő kiléptetése

8.1. Ellenőrzési feladatok

Az uniós jogszabályok a szállítmány export-visszatérítési rendszerében történő kiléptetéséhez kapcsolódóan is meghatároznak olyan intézkedéseket, amelyek az export-visszatérítés jogosulatlan igénybevételének megakadályozását és ezáltal az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelmét célozzák. Ezen célokkal összhangban az 1276/2008/EK bizottsági rendelet III. és IV. fejezete a következő ellenőrzési feladatokat határozza meg:

- vámzár ellenőrzés a T5 ellenőrző példányok minimum 8%-os arányában, amely arány nem tartalmazza a kicserélési ellenőrzésre kijelölt szállítmányokat. Az 1009/2012. számú eljárási rend 17. számú mellékletében található kockázati lap 5. mezőjében foglaltak alapján az export-visszatérítési rendszerben történő kiléptetéskor valamennyi szállítóeszköz esetében el kell végezni a vámzár ellenőrzést. A vámzár ellenőrzésről vizsgálati jelentést kell készíteni, amelynek űrlapszerű mintáját az 1009/2012. számú eljárási rend 14. számú melléklete tartalmazza.
- kicserélési ellenőrzés és a különös kicserélési ellenőrzés együttesen a T5 ellenőrző példányok minimum 8%-os arányában. Az ellenőrzési arány alakulásának monitoringozása érdekében a vámhivataloknak az 1009/2012. számú eljárási rend 13/a. és a 13/b. számú mellékletei szerinti nyilvántartásokat kell naprakészen vezetni.

Ezen ellenőrzésekről vizsgálati jelentést kell készíteni, amelyet elektronikusan meg kell küldeni a NAV KH Rendészeti Főosztály részére az evt@nav.gov.hu címre. A vizsgálati jelentés minimális adattartalmát az 1009/2012. számú eljárási rend 12. számú melléklete tartalmazza.

8.2. Kiválasztási eljárás

Az 1276/2008/EK bizottsági rendelet 11. cikke a fizikai ellenőrzés mellett a kicserélési ellenőrzés vonatkozásában is előírja a kockázatelemzés alkalmazását. Az 1276/2008/EK bizottsági rendelet 13. cikk (1) bekezdése alapján a tagállamok biztosítják, hogy egyetlen szerv hangolja össze a kockázatelemzésre vonatkozó információkat. Az

előző rendelkezésekkel összhangban a magyar vámigazgatás egy olyan kockázatelemzési rendszert hozott létre, amely két fontos, egymásra épülő elemből áll.

8.3. Kockázatelemző lap és annak használati útmutatója

A magyar vámigazgatás által kidolgozott kockázatelemző lapot és használati útmutatóját az 1009/2012. számú eljárási rend 17. számú melléklete tartalmazza. A kockázatelemző lap és a használata érdekében elkészített útmutató fontosabb jellemzői: megkülönbözteti a kicserélési ellenőrzés szempontjából figyelembe veendő és a kicserélési ellenőrzés szempontjából figyelembe nem veendő szállítmányokat.

Az 1276/2008/EK bizottsági rendelet 10. cikk (2) bekezdésének a) és b) pontjai alapján kicserélési ellenőrzés szempontjából nem kell figyelembe venni:

ha a szállítmány mennyisége nem haladja meg:

- a gabonafélék és a rizs esetében a 25 000 kg-t;
- a Non Annex I. áruk esetében az 5000 kg-t;
- egyéb termékek esetében a 2500 kg-t.
- vagy a vámáru-nyilatkozathoz kapcsolódó export-visszatérítés összege 1000 eurónál kisebb.

Az előzőeken túl nem kell kicserélési ellenőrzés szempontjából figyelembe venni az olyan szállítmányt sem, amelyet a kiviteli eljárást megelőzően fizikai ellenőrzésen alá vontak. A lap használatával kapcsolatos kockázati tényezők az 1276/2008/EK bizottsági rendelet II. mellékletében felsorolt kockázatelemzési szempontok figyelembe vételével kerültek összeállításra, mely kockázati tényezőnként megkülönbözteti az alacsony, a közepes valamint a magas kockázati szinteket, amelyekhez értékpontok vannak rendelve a kockázatelemző lap – a 8. mezőben – az „ellenőrizendő” és a „nem ellenőrizendő” döntési lehetőségeket kínálja fel. Amennyiben az elemzést végző az összesített pontérték által determinált lehetőségtől eltérő döntést hoz, annak okát kötelező a kockázatelemző lapra rávezetve indokolni. Tartalma, úgy lett kialakítva, hogy amennyiben a különös kicserélési ellenőrzés bármely oka miatt (pl. sérült vámzár) pontot kap, akkor kötelező a különös kicserélési ellenőrzés melletti döntés NAV KH Rendészeti Főosztály a) pont szerinti lapon végzett kockázatelemzés informatikai támogatása. Az 1276/2008/EK bizottsági rendelet 13. cikk (1) bekezdésében foglaltak biztosítása érdekében a (különös) kicserélési ellenőrzéssel kapcsolatos kockázatelemzés koordinálását a NAV KH Rendészeti Főosztály látja el az 1009/2012. számú eljárási rend 17. mellékletében a

kockázatelemző lap alkalmazási útmutatója – a kockázatelemző lap 2. rovatára vonatkozó – előírásainak megfelelően. Ezen előírások alapján a Főosztály intranetes honlapján az „Export-visszatérítés” címszó alatt található:

- az EMOGA Garanciarészlege által finanszírozott műveletek egyes kedvezményezettjeire vonatkozóan végrehajtandó intézkedésekről szóló 1469/95/EK tanácsi rendelet szerinti feketelista. Amennyiben a vámhivatalnál olyan exportőr kéri a visszatérítési rendszerben a kiléptetését, aki szerepel ezen a listán, akkor ezt a szállítmányt kötelező kijelölni kicserélési ellenőrzésre;
- vámhivatalok által az ellenőrzésekről készített vizsgálati jelentések. A kiviteli eljáráshoz kapcsolódóan a fizikai ellenőrzésről és a megfelelőségi ellenőrzésről, valamint a kiléptetésre vonatkozóan a (különös) kicserélési ellenőrzésről készített vizsgálati jelentéseket az érintett vámhivataloknak meg kell küldeni az evt@nav.gov.hu címre. A NAV KH Rendészeti Főosztály ezeket a jelentéseket feldolgozza és felhelyezi a saját intranetes honlapjára. Ezek az adatok lehetőséget biztosítanak arra, hogy más vámhivatalnál eltérést feltáró ellenőrzésekről a kiléptető vámhivatal tudomást szerezhessen és ezt az információt a kockázatelemzés során felhasználhassa.

8.4. Szállítmány kicserélési ellenőrzésre történő kijelölése

Amennyiben a kiválasztási eljárás eredményeként a szállítmányt kicserélési ellenőrzés alá vonják, akkor a kiléptetést végző vámhivatal a kísérő okmányok, illetve a csomagoláson található adatok felhasználásával szemrevételezéssel ellenőrzi, hogy a szállítmány megfelel-e a kísérő okmányokon szereplő termékkel/áruval. Az 1276/2008/EK bizottsági rendelet 8. cikk (2) bekezdés második mondata szerint, ha a rendelkezésre álló adatok alapján erre nincs lehetőség, akkor az ellenőrzést végző vámhivatalnak reprezentatív mintát kell venni a szállítmányból. Amennyiben a kiléptetést végző vámhivatal – vámzár sérülés vagy eltávolítása miatt – különös kicserélési ellenőrzést hajt végre, akkor a mintavételt kiváltó ok kétféle módon fordulhat elő:

- az 1276/2008/EK bizottsági rendelet 2. cikk f) pontja szerinti fizikai ellenőrzés végrehajtása esetén, függetlenül az okmány szinten rendelkezésre álló adatok felhasználhatóságának mértékétől, ha az áruosztályozás nem végezhető el szabad szemmel, illetve, ha a visszatérítés valamely alkotóelemtől függ.

- ha a különös kicserélési ellenőrzés a fizikai ellenőrzés mellőzésével kerül megtartásra, akkor 1276/2008/EK bizottsági rendelet 8. cikk (2) bekezdés második mondata szerint kell eljárni.

8.5. Kiléptető vámhivatal T5 ellenőrző példánnyal kapcsolatos intézkedései

8.5.1. Ellenőrzési kódok

A kiléptető vámhivatal a T5 ellenőrző példány „J” rovatában igazolja, hogy az export-visszatérítési rendszerben az érintett szállítmány kiléptetése:

- teljes mennyiségében megvalósult;
- teljes mennyiségében nem valósult meg;
- a feltüntetett részmennyiségben és időpontban valósult meg.

A bizottsági rendelet 15. cikk (2) bekezdése alapján a kiléptetést végző vámhivatalnak a T5 ellenőrző példány „J” rovatában fel kell tüntetnie a KV-Vhr. 37. c. melléklet 8. pontjában említett határkirendeltségnek a hivatkozási (kód) számát. Ennek megfelelően az azonosítószámok alkalmazása tekintetében pl. egy Lengyelországban kiviteli eljárás alá vont és egy magyarországi vámhivatal által kiléptetésre kerülő szállítmány esetében a T5 ellenőrző példány „J” rovata tartalmazza a kiléptetés azonosítószámát (pl. MRN 10 PL382010E0014656;) és a kiléptetést végző határkirendeltség kódját (HU), valamint a kiviteli vámhivatal 6 számjegyből álló kódját attól függően, hogy a szállítmány (különös) kicserélési ellenőrzése során milyen események történtek. Az 1276/2008/EK bizottsági rendelet II/a. melléklete a *jelen szakdolgozat 4. számú mellékletében* található kódok feltüntetését írja elő a T5 ellenőrző példány „J” rovata vonatkozásában.

8.6. Kiléptető vámhivatal kapcsolata a magyarországi és más tagállami kifizető ügynökségekkel

A kiléptetést végző vámhivatalnak fontos feladata, hogy a T5 ellenőrző példány eredeti példányát hivatalos úton eljuttassa annak a kifizető ügynökségnek a címére, amelyik a visszatérítését fogja teljesíteni. Az exportőrnek a T5 ellenőrző példány kitöltésekor ezen okmány „B” rovatában a kifizetés jogosságát elbíráló és a kifizetést jogosultság esetén teljesítő kifizető ügynökség címét kell feltüntetni. Ennek megfelelően a T5 ellenőrző példány eredeti példánya az okmány „B” rovatában feltüntetett hazai vagy

más tagállami kifizető ügynökség címére kerül megküldésre, a kiléptető vámhivatal példánya pedig az irattárában kerül tárolásra, elkülönítetten a más eljárás alatt szállított termékek okmányaitól. A Magyarországon kiviteli eljárás alá vont szállítmányok esetében a kiléptető vámhivatal az eredeti T5 ellenőrző példányt közvetlenül küldi meg az MVH – nak, míg más tagállamban kiviteli eljárás alá vont szállítmány esetében a vámhivatal felügyeletét ellátó közép fokú vámszerv útján kerül megküldésre a T5 ellenőrző példány „B” rovatában feltüntetett címre. Ha a (különös) kicserélési ellenőrzés során mintavétel történik, akkor a laboratóriumi vizsgálati jegyzőkönyv megérkezéséig a kiléptető visszatartja a T5 ellenőrző példányt és a vizsgálati jelentés egyik másolati példányát. A küldési rend szerint a kiléptető vámhivatal a T5 ellenőrző példány eredeti példányának és a vizsgálati jelentés másolati példányát – szabálytalanság gyanúja esetét kivéve – minden hónap 10- én, 20-án és 30-án, amennyiben az adott időpont munkaszüneti nap, akkor az azt követő munkanapon teljesíti. Mintavétel kötelező olyan esetekben, amikor a kísérő okmányok adatai alapján a termék áruosztályozása nem végezhető el. Szabálytalanság gyanúja esetében az okmányküldés a vizsgálati jelentés lezárását követő 5 munkanapon belül – a dekádostól elkülönülten – történik meg.

ÖSSZEFOGLALÁS

Szakdolgozatomban két fontos területtel foglalkoztam. A közös agrárpolitika bemutatásával a folyamatos változások tükrében és a közös agrárpolitika részét képező mezőgazdasági termékek export-visszatérítési rendszerének a tagállamok vámigazgatásai részére feladatot jelentő szabályozási környezetével.

A közös agrárpolitika bemutatott múltja nagyon jól demonstrálja, hogy ennek a rendszernek az életben tartásának, működőképességének biztosításához nagyon fontos feltétele volt a változó kereskedelmi környezethez igazodást biztosító reformok kidolgozása és bevezetése. Ezeket a reformokat kikényszerítő külső körülmények nem csak a múltban működtek, hanem kifejtik hatásukat a jelenben és a jövőben egyaránt. Ennek következménye és egyben bizonyítéka a 2014-től 2020-ig terjedő időszakra vonatkozó újabb reformok, amelyek a Közös Agrárpolitika célkitűzéseiben egy átrendeződést eredményez. Ezen időszakra vonatkozóan a tervezett reformnak 10 kulcseleme van:

- Célzottabb jövedelemtámogatás a növekedés és a munkahelyteremtés fellendítése céljából;
- Reagáló képesebb és az újfajta gazdasági kihívásokkal való szembenézésre alkalmasabb válságkezelési eszközök bevezetése;
- „Zöld” kifizetések a hosszú távú termelékenység és az ökoszisztémák megóvása érdekében;
- További kutatások és innovációs beruházások;
- Versenyképesebb és kiegyensúlyozottabb élelmiszerlánc kialakítása;
- Agrár-környezetvédelmi kezdeményezések ösztönzése;
- Fiatal gazdák induló tevékenységének megkönnyítése;
- Vidéki munkahelyteremtés és a vállalkozói szellem serkentése;
- Veszélyeztetett térségek fokozottabb figyelembe vétele;
- A KAP egyszerűbbé és hatékonyabbá tétele.

A Közös Agrárpolitika területén jelen lévő változtatások a mezőgazdasági termékek export-visszatérítési rendszerét sem kímélték.³⁵ Az uniós csatlakozás utáni időszakban több olyan rendelkezés került kihirdetésre, amelyek az Európai Unió pénzügyi érdekeit szolgáló ellenőrzések egyszerűsítésére és hatékonyságának növelésére irányultak.

³⁵ Az 5. számú mellékletben látható az árunyilatkozatok számának, valamint az export-visszatérítés összegének csökkenése, a 6. számú mellékletben pedig a visszatérítésre vonatkozó rendelet módosulása

Szakdolgozatomban ez utóbbi állapot szerinti ellenőrzési rendszer fontosabb elemeit kívántam bemutatni.

Fentiekén kívül az összefoglaló részben szeretném megemlíteni az Európai Unió és a Kereskedelmi Világszervezet (a továbbiakban: WTO) közötti tárgyalások fontosságát. 2005. decemberében Hong-Kongban a WTO tagjai megállapodtak abban, hogy 2013-ra eltörlik az összes mezőgazdasági export-visszatérítést, azonban a 2006. július 23-ai dohai tárgyalások felfüggesztése után a tárgyalások megtorpantak, ami az export-visszatérítés leépítési folyamatának megállítását eredményezte, úgy hogy az Egyesült Államok nem volt hajlandóak a mezőgazdasági termelőknek nyújtott támogatások jelentősebb mértékű csökkentésére. Tehát az export-visszatérítési rendszer jövője az Európai Unió és a WTO tárgyalásainak kimeneteleitől függ.

Remélem, hogy szakdolgozatommal sikerült egy rövid – de közel sem teljes körű – képet adnom mind az agrárpolitikáról, mind pedig a munkahelyemet érintő feladatok ellátásáról.

Irodalomjegyzék

- 1) Halmai Péter: *Az Európai Unió agrárrendszere* – Mezőgazda Kiadó
- 2) Halmai Péter: *Az Európai Unió Közös Agrárpolitikája – Fogalomtár* – Agroinform Kiadó
- 3) Kengyel Ákos: *Az Európai Unió közös politikái* – Akadémia Kiadó

Jogszabályok jegyzéke

- 1) 2913/92/EGK Tanácsi Rendelet a *Közösségi Vámkódex létrehozásáról*
- 2) 2454/1993/EGK Bizottsági Rendelet (1993. július 2.) *A Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról*
- 3) 1234/2007. EK Tanácsi Rendelet (2007. október 22.) *A mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásáról, valamint egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó egyedi rendelkezésekről („az egységes közös piacszervezésről szóló rendelet”)*
- 4) 376/2008/EK Bizottsági Rendelet (2008. április 23.) *A mezőgazdasági termékekre vonatkozó behozatali és kiviteli engedélyek és előzetes rögzítési igazolások rendszerének alkalmazására kialakított részletes közös szabályok megállapításáról*
- 5) 1276/2008/EK Bizottsági Rendelet (2008. december 17.) *A visszatérítésben vagy egyéb támogatásban részesülő mezőgazdasági termékek kivitelének fizikai vizsgálatokkal történő ellenőrzéséről*
- 6) 612/2009/EK Bizottsági Rendelet (2009. július 7.) *A mezőgazdasági termékek után járó export-visszatérítési rendszer alkalmazása közös részletes szabályainak megállapításáról (átdolgozás)*

- 7) 578/2010/EU Bizottsági Rendelet (2010. június 29.) *Az 1216/2009/EK tanácsi rendeletnek a Szerződés I. mellékletében nem szereplő áruk formájában exportált egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó export-visszatérítési rendszer és az ilyen visszatérítések összegének megállapítására szolgáló szempontok tekintetében történő végrehajtásáról*
- 8) A Nemzeti Adó- és Vámhivatal elnöke által kiadott 1009/2012. számú eljárási rend *a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek export-visszatérítéséhez kapcsolódó feladatok végrehajtásáról*
- 9) 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet *a közös agrárpolitika finanszírozásáról és monitoringjáról és a 352/78/EGK, a 165/94/EK, a 2799/98/EK, a 814/2000/EK, az 1290/2005/EK és a 485/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről*

Mellékletek jegyzéke

- 1) Export-visszatérítéssel érintett áru berakodásának bejelentésével kapcsolatos nyomtatvány
- 2) Sertéshús termékpályára vonatkozó ellenőrzések száma
- 3) Ellenőrzési kódok jegyzéke
- 4) Statisztikák, kimutatások
- 5) Kivonat a Bizottság 342/2012/EU Végrehajtási Rendeletének (2012. április 19) mellékletéből, a sertéshúsra vonatkozó export-visszatérítések megállapítására vonatkozóan
- 6) Vizsgálati jelentés berakodás megfeleléségi ellenőrzéséről

1. számú melléklet

Export-visszatérítéssel érintett áru berakodásának bejelentése

Fej adatok:

Első bejelentés ☐

bejelentett adat módosítása ☐

fej adat esetén a hívószám:

bejelentés visszavonása ☐

hívószám:

1. Kiviteli eljárást végző vámszerv kódja vagy neve:

2. Exportőr VPID száma: megnevezése:

3. Az exportőr a termék előállítója ☐ forgalmazója ☐

4. Berakodás megkezdésének időpontja (év/hónap/nap óra/perc):

helyszíne: várható időtartama (óra/perc):

távolság a vámszervhez (óra/perc):

5. Mérés helyszíne:

megkezdésének időpontja (év/hónap/nap óra/perc):

várható időtartama (óra/perc):

6. Kiviteli eljárás ☐ újrakivitel ☐ Rendeltetési ország:

7. Normál vámeljárá s ☐ egyszerűsített vámeljárá s ☐

hiányos vámárunyilatkozat ☐ kereskedelmi okmány ☐ helyi vámkezelési eljárás ☐

8. Becsült tömeg alkalmazása: igen ☐ nem ☐

9. Kapcsolattartó személy neve, elérhetősége:

Árunyilatkozat tételsori adatok:

Nettó tömeg (kg)

Export-visszatérítés összege

Hivatkozott azonosító

Té- KN kód/export-

tel- visszatérítési Áru leírása kereskedelmi megnevezéssel Támogatás

szám nómenklatúra alapja

(EUR)(EVT)(MRN) kód

Dátum, valamint a bejelentést tevő aláírása:

Saját szerkesztés a 15/2004. (IV. 5.) PM rendelet 5. számú melléklete alapján

2. számú melléklet

Sertéshús termékpálya

	összesen	fizikai ellenőrzés	megfelelőségi ellenőrzés	mintavétel
2009. év				
Figyelembe vett	10	1	2	3
Figyelmen kívül hagyott	3	1	1	2
	összesen	fizikai ellenőrzés	megfelelőségi ellenőrzés	mintavétel
2010. év				
Figyelembe vett	16	2	2	4
Figyelmen kívül hagyott	-	-	-	-

Saját szerkesztés a pápai vámhivatal adatai alapján

Vám- és Pénzügyőri Hivatal Pápa

8501 Pápa, Jókai út 50.

Tel./Fax: 89/324-906; 89/510-920

E-mail: vph63400@vam.gov.hu

Vizsgálati jelentés berakodás megfelelőségi ellenőrzéséről
EVT-MRN szám: 10HU634000V0000348

Készült a pápai Vám- és Pénzügyőri Hivatal pénzügyőrei által a Pápai Hús 1913 Kft. Pápa, Kisfaludy u. 2. szám alatti telephelyén a Hampex Kft. által előzetesen bejelentett export visszatérítésben részesíthető termék berakodásának megfelelőségi ellenőrzéséről.

A Hampex Kft. (VPID: HU0000008156, székhely: 1023 Budapest, Török u. 8.) 2010.06.22-én elektronikus úton tett bejelentést, melyet az ÁRUREG EVT rendszere HU00000081560012583542 hívószámon fogadott és a vámhivatal részére 14⁴⁰ –kor e-mail útján értesítést küldött. A bejelentett exporttámogatásban részesülő termékek berakodása a Pápai Hús 1913 Kft., 8500 Pápa, Kisfaludy utca 2. szám alatti telephelyén található raktárhelységről történik.

A 3788,47 € visszatérítés összegű, 13063,68 kg nettó tömegű 1602.4110-91-10 KN kód alá tartozó fóliás sonka konzerv rendeltetési országa az Amerikai Egyesült Államok. A bejelentés alapján megállapítható, hogy az export-visszatérítés összege 1.000 €-nál több, ezért az árunyilatkozat figyelembe vett árunyilatkozat lesz. A vizsgálat megtartását az EVT rendszer által előírt utasítás és a magas kockázati szint miatt rendelttem el. Az ellenőrzés célja, hogy az exportőr a szállítóeszközbe azt az export-visszatérítésre jogosult árut rakta be, amelyre vonatkozóan az árunyilatkozatot a vámhivatalban benyújtotta. A megfelelőségi ellenőrzésre előzetes utalás nem történt.

Az ellenőrzés helyszínére 8⁰⁰-kor, a bejelentésnél későbbi időpontban érkeztünk meg. Jelen van: Gyimóti Szilárd, személyigazolvány száma: 140335CA - a Hampex Kft. meghatalmazottja. A megbízását, illetve az ellenőrzés során a következő, felhasználásra kerülő okmányokat bemutatta: számla, CMR, T5, rakomány jegyzék, export-visszatérítési kérelem, kiviteli engedély. A kiviteli eljárás kérelmezése elektronikus úton történt, az elektronikus árunyilatkozat nyilvántartásba vételének igazolása a CDPS_ID számot tartalmazó értesítés bemutatásával megtörtént.

A bejelentésben a szállítóeszközbe rakodás tervezett időpontja 2010.06.24. 7³⁰, várható időtartama 2 óra. A kiviteli eljáráshoz benyújtott okmányok adatai megegyeznek a bejelentés adataival. Az elektronikus vámokmány 31. rovatában az áru megnevezése, várható visszatérítés mértéke és értéke, a 33. rovatban a KN kód, a 38. rovatában a nettó súly, a 40. rovatában az ÁRUREG-EVT rendszer MRN azonosítója, a 44. rovatban a benyújtandó okmányok és érvényességi idejük helyesen szerepelnek. Az eljáráskód: 1000E51. A T5 ellenőrző okmány EV-vel megegyező adattartalom, „B” rovatban szerepel az MVH, 104-es rovat kitöltésre került. 105-ös rovatban az AGREX engedély sorszáma szerepel, 107-es rovatban a 612/2009/EK rendeletre hivatkozik a gazdálkodó, 106-os rovatban a 159/2009 EK rendeletnek megfelelően a visszatérítési ráta feltüntetésre került.

Az okmányok elfogadását követően a szállítóeszköz ellenőrzését 8¹⁰-kor megkezdtük.

Szállítóeszköz típusa, azonosítása:

- tehergépjármű, frsz: KCZ234, XXP141; konténerszám: MNBU 000557-8, a belső tér az ellenőrzés megkezdésekor részben rakott volt.

A szállítmány mennyiségének ellenőrzése:

Az ellenőrzés során megállapításra került, hogy az alább felsorolt áru felrakása történt szállítóeszköze:

- konzervált hús / Fóliás sonka konzerv, Taric kód:1602.41-10 9110 6/12 LBS /

A fenti áru 400 db kartonban, azon belül 6 db dobozban került csomagolásra, egyenként fóliával lezárva.

A szállítmány teljes súlya nem került lemérésre.

A kartonok teljes egészében megszámlálásra kerültek. Ellenőrzésre került a kartonokban elhelyezett csomagok száma, mely minden esetben 6 db/karton volt. Berakásra került 400 db karton, kartononként 6 csomag, összesen 2400 db csomag. A berakodás hűtőkonténerbe történt. A dobozban található kisebb csomagolási egységek külső adatai, az azokban elhelyezett darabáruk mennyiségi, minőségi és jelleget érintő paraméterei: „Cooked Ham in 12 lbs polybag / Celebrity, nettó súly 12 LBS”.

A legkisebb kiszerelési egységen nettó tömegként 12 LBS, a kartonon 72 LBS, bruttó tömegként pedig 76 LBS került feltüntetésre. A felsorolt adatok minden kiszerelésen egységesen szerepeltek. /1LBS= 0,4536 kg;/

A berakásra került kartonok 1-től 400-ig történő folyamatos sorszámmal ellátva a berakodás időpontjában.

Minőségi hiányosság nem volt, a szállítmányban érzékelhető módon megindult káros folyamat nem tapasztalható. Piaci minőségnek megfelel: a gyártási idő ellenőrzésével, szemrevételezéssel, tapintással történt, légmentesen fóliázott, téglatest alakú, pirosas színű.

A termék fogyasztásra alkalmas, szavatossági időn belüli, +4⁰C-on hűtve 6 hónapig megőrzi a szavatosságát. A gyártása az alább felsorolt napokon történt:

2010.05.18.	138/1-59. gyártási jelzés/,
2010.05.19.	139/60-121. gyártási jelzés /,
2010.05.20.	140/122-243. gyártási jelzés /
2010.05.21.	141/244-294. gyártási jelzés /
2010.05.26.	146/295-301. gyártási jelzés /
2010.05.21.	141/302-348. gyártási jelzés /
2010.05.27.	147/349-366. gyártási jelzés /
2010.05.26.	146/367-400. gyártási jelzés /

Az áru összetételére vonatkozó megállapítást nem tudunk tenni. Mivel az áruosztályozás szemrevételezéssel nem végezhető el, ezért az alkotóelemekre vonatkozóan tett nyilatkozat valóságtartalmának megállapítása, illetve a jogosulatlanul igényelt visszatérítés megelőzése

érdekében mintavételezés indokolt. A mintavételezés az ellenőrzés ideje alatt a szállítóeszköztől, szűrőpróbaszerűen kiválasztott kartonból történt (2+1 db). Minta azonosság biztosítása: eredeti csomagolásban, 1 db 4/2010. számú mintaazonosító címkével ellátva. A mintavételről külön jegyzőkönyv készült. A vámhivatalnál ellenminta marad, illetve a minta szolgálati úton a Vám-és Pénzügyőrség Vegyvizsgáló Intézete részére megküldésre kerül.

Laboratóriumi vizsgálat eredménye alapján történik a KN kód elfogadása, pontos áruosztályozás a VPVI utólagos vizsgálatát követően hajtható végre.

A szállítóeszköz hivatalos vámzárral le lett zárva: 1 db 644"X" jelű ólomzár.

Az áru szállítóeszközbe történő berakodás befejezésének időpontja: 2010. 06. 24. 10³⁵

A jelentés három eredeti példányban készült, példányonként három számozott oldalt tartalmaz. Az első példány az ügyfél tulajdona, a másodikat a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal kapja meg, míg a harmadik példány a pápai Vám- és Pénzügyőri Hivatal példánya.

A szállítmány a 6340010L00872-2 tételszámon került indításra.

Kapcsolódó rendelkezések:

- Bizottság 612/2009/EK rendelete
- Bizottság 1276/2008/EK rendelete
- 159/2008/EK rendelet

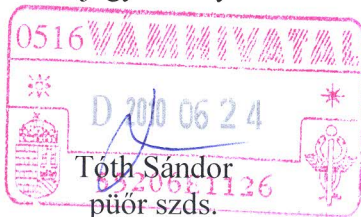
Ellenőrzésnél jelenlevő személyek:

- Gyimóti Szilárd vámügyintéző, a Hampex Kft. meghatalmazottja,
- Tóth Sándor pénzügyőr százados, Nagy Krisztián pénzügyőr zászlós a vámhatóság részéről

A megfelelőségi ellenőrzést befejeztük és a jegyzőkönyvet lezártuk 2010. június 24-én 15¹⁰-kor.

Pápa, 2010. június 24.

Gyimóti Szilárd
vámügyintéző
GLOBALVAM KFT. - VÁMÜGYNÖKSÉG
8500 Pápa, Celli út 47.
KHB RT.: 10404845-48411633
-00000000
Adószám: 11335234-2-19

Nagy Krisztián
püör zls.

4. számú melléklet

Ellenőrzési kódok

<i>Ellenőrzési kód jelentése</i>	<i>Ellenőrzési kód</i>
A vámzár megfelel a 612/2009/EK bizottsági rendelet 5. cikk (8) bekezdésének, vagy a vámzár hiánya az említett rendelkezés szerint indokolt	„A2000”
Az 1276/2008/EK bizottsági rendelet 8. cikkében említett kicserélési ellenőrzés eredményei megfelelőek	„A3000”
Az 1276/2008/EK bizottsági rendelet 9. cikkében említett különös kicserélési ellenőrzés eredményei megfelelőek	„A3200”
Az 1276/2008/EK bizottsági rendelet 8. cikkében említett kicserélési ellenőrzés, vagy a 9. cikke szerinti különös kicserélési ellenőrzés eredményei nem megfelelőek	„A3300”
Az 1276/2008/EK bizottsági rendelet 8. cikkében említett kicserélési ellenőrzés eredményei megfelelőek	„A3000”
Az 1276/2008/EK bizottsági rendelet 8. cikkében említett kicserélési ellenőrzés, vagy a 9. cikke szerinti különös kicserélési ellenőrzés keretében mintavételre került sor, de az eredmények a laboratóriumi vizsgálat befejezéséig még nem állnak rendelkezésre	„A3100”
Kicserélési ellenőrzéshez kapcsolódó laboratóriumi eredmény megfelelő (nyilatkozott adatot megerősíti)	„A3100” „A3000”
Különös kicserélési ellenőrzéshez kapcsolódó laboratóriumi eredmény megfelelő (nyilatkozott adatot megerősíti)	„A3100” „A3200”
Kicserélési ellenőrzéshez vagy a különös kicserélési ellenőrzéshez kapcsolódó laboratóriumi eredmény nem megfelelő (nyilatkozott adattól eltérő eredmény)	„A3100” „A3300”
A kockázatkezelés alkalmazását megnehezíti, hogy a T5 ellenőrző példányon vagy az azzal egyenértékű dokumentumon nem tüntették fel a visszatérítés mértékét, holott ez alól az exportőr a 612/2009/EK bizottsági rendelet 9. cikke értelmében nem mentesült	„A4000”
A kockázatkezelés alkalmazását megnehezíti, hogy a T5 ellenőrző példány vagy az azzal egyenértékű dokumentum nem tartalmazza a 612/2009/EK bizottsági rendelet 8. cikk III. mellékletében említett megjegyzést	„A4100”
A kockázatkezelés alkalmazását megnehezíti, hogy a T5 ellenőrző példányt vagy az azzal egyenértékű dokumentumot más szempontból nem helyesen vagy hiányosan töltötték ki	„A4200”

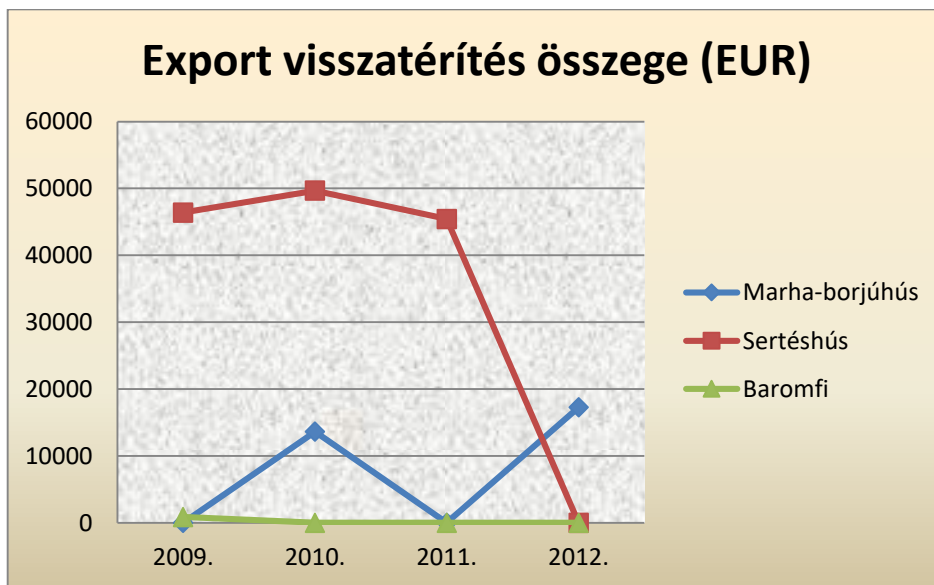
Statisztikák, kimutatások

Az alábbi táblázat, illetve grafika önmagáért beszél, látható a nagymértékű visszaesés, mind az árnyilatkozatok, mind a visszatérítés összegének vonatkozásában.

Pápai kirendeltség vonatkozásában az elmúlt négy év adatai

Pápa								
	2009. év		2010. év		2011. év		2012. év	
	Nyilatkozat száma (db)	Export visszatérítés (EUR)	Nyilatkozat száma (db)	Export visszatérítés (EUR)	Nyilatkozat száma (db)	Export visszatérítés (EUR)	Nyilatkozat száma (db)	Export visszatérítés (EUR)
Marha-borjűhús	0	0	3	13620	0	0	4	17256,47
Sertéshús	13	46406,68	16	49684,85	15	45439,53	0	0
Baromfi	6	870	0	0	0	0	0	0

1. számú grafikon

Fenti táblázatból kivont adatok alapján a visszatérítések összegének alakulása¹

¹ Saját szerkesztés, az éves jelentések adatainak felhasználásával

Az alábbi grafikám adataiból egyértelműen látható, hogy a 2008-2011. évet áttekintve a kiviteli vámeljáráások száma radikálisan csökkent, mely kiugróan a sertéshús vonatkozásában mutatkozik meg.

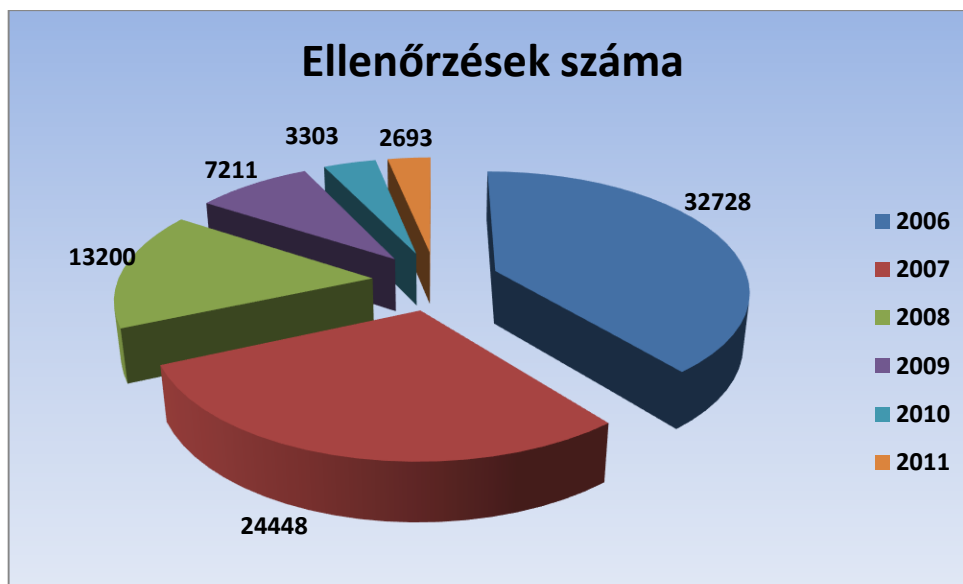
2. számú grafikon

Országos adatok alapján benyújtott kiviteli árunyilatkozatok számának alakulása

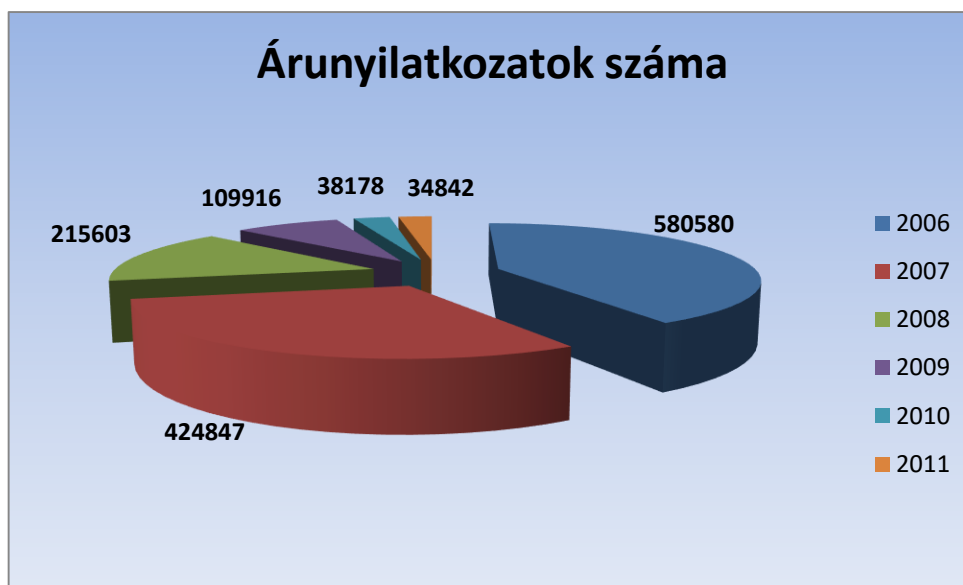
Ezen grafikon az EU összes tagállamában végzett fizikai ellenőrzéseket mutatja. Itt meg kell jegyezni, hogy 2004.05.01-jén 25 ország, míg 2007.01.01-től 27 ország tartozott az unióhoz.

3. számú grafikon

4. számú grafikon

A tagországoknál benyújtott árunyilatkozatok számának alakulása²

² A 2, 3, 4 számú grafikonok adatai a 1276/2008/EK Bizottsági rendelet 16. cikke alapján készített jelentésekből nyert adatok saját szerkesztésben

6. számú melléklet

Kivonat a Bizottság 342/2012/EU Végrehajtási Rendeletének (2012. április 19) mellékletéből, a sertéshúsról vonatkozó export-visszatérítések megállapítására vonatkozóan.¹

IV. Árucsoport: Élelmiszerkészítmények; italok; alkoholtartalmú folyadékok és ecet; dohány és elkészített dohánypótlók

16. Árucsoport: Húsból, halból vagy rákféléből, puhatestűből, vagy más árucsoport gerinctelen víziállatból készült termékek

1601 Kolbász és hasonló termék húsból, vágási melléktermékből, belsőségből vagy vérből; ezeken a termékeken alapuló élelmiszerek

1602 Más elkészített vagy konzervált hús, vágási melléktermék, belsőség vagy vér

1603 - Sertésből

160241 - - Sonka és részei

16024110 - - - Házi sertésből

Valamennyi rendeltetési hely export visszatérítése

Export visszatérítés (alaptermékek) (2012.01.20-2012.04.19) 29,00 EUR/100 kg

Kiegészítő kód: 9110 Főtt súlyszázalékban kifejezett hús és zsírtartalma 80 % vagy több

Export visszatérítés (alaptermékek)(2012.01.20-2012.04.19) 17,10 EUR/100 kg

Kiegészítő kód 9130 Közvetlenül 1,0 kg-nál kisebb nettó súlyú kiszerelésben²

Valamennyi rendeltetési hely export visszatérítése

Export visszatérítés (alaptermékek) (2012.04.20) 0 EUR/100 kg

Kiegészítő kód: 9110 Főtt súlyszázalékban kifejezett hús és zsírtartalma 80 % vagy több

Export visszatérítés (alaptermékek) (2012.04.20) 0 EUR/100 kg

¹

http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/measures.jsp?Lang=hu&SimDate=20120419&Taric=1602411000&LangDescr=hu letöltés ideje: 2013.08.31. 18.50 óra